Persuni b'Diżabilità

KNPD

il-Liġi Opportunitajiet Indaqs

Rapport Annwali 2009/10

10

Għaxar Snin tal-Liġi Opportunitajiet Indaqs

www.knpd.org

Persuni b'Diżabilità

il-Liġi Opportunitajiet Indaqs

Rapport Annwali 2009/10

Għaxar Snin tal-Liġi Opportunitajiet Indaqs

KNPD
Kummissjoni Nazzjonali
Persuni b'Diżabilità

Pubblikazzjoni:
Kummissjoni Nazzjonali Persuni b'Diżabilità
Bugeia Institute, Santa Venera
Telefon: 2278 8555
Fax: 2278 8490
Sms: 7978 8555
Emejl: helpdesk@knpd.org
www.knpd.org

© Kummissjoni Nazzjonali Persuni b'Diżabilità - 2011

Edituri: Anne-Marie Callus, Marianne Debono, Elvin Sciberras

WERREJ

Daħla	05
Sommarju Eżekuttiv	07
Ħarsa Lejn l-Ilmenti Prinċipali	11
Ħarsa Ġenerali	29
Lista ta' Lmenti Kollha	41

Ngħixu bis-Sħiħ fil-Komunità

L-2010 kienet sena importanti fil-kalendarju tal-Kummissjoni Nazzjonali Persuni b'Diżabilità (KNPD) għaliex dan kien l-għaxar anniversarju mid-dħul fis-seħħ tal-Liġi Opportunitajiet Indaqs (Persuni b'Diżabilità) tal-2000. Fl-istess waqt il-KNPD ingħatat ir-responsabilità importanti li timplimenta din l-istess liġi.

Il-Liġi Opportunitajiet Indaqs, kif inhi magħrufa fil-qosor, fetħet orizzonti ġodda fil-leġislazzjoni ta' pajjiżna billi kienet l-ewwel liġi antidiskriminatorji fl-istorja. Kienet storika wkoll għaliex kellha l-appoġġ unanimu tal-Kamra tar-Rapprezentanti u konsensus wiesgħa ħafna mis-setturi pubbliċi u privati.

M'hemmx dubbju li għad baqa' ħafna x'isir biex il-persuni b'diżabilità jkunu jistgħu igawdu minn opportunitajiet indaqs mingħajr ma jkollhom jissieltu ma' ostakli soċjali ta' kuljum. Imma, jekk naraw daqxejn fejn konna għaxar snin ilu u naraw fejn aħna llum, ikollna nammettu li progress sar, u għadu qed isir ... ovvjament mhux dejjem bil-pass mħaffef li kollha kemm aħna nixtiequ naraw.

Kif josserva dan ir-rapport, fl-ewwel għaxar snin ta' ħidma, it-Taqsima Liġi Opportunitajiet Indaqs fi ħdan il-KNPD investigat kważi 1,000 ilment. Dan jagħti medja ta' madwar 100 ilment fis-sena. Meta tqis iċ-ċokon tal-gżejjer tagħna u l-kultura fejn ftit jew xejn kienu jsiru lmenti minn persuni b'diżabilità u familjari tagħhom, dan huwa numru inkoraġġanti. Juri li bil-mod il-persuni b'diżabilità u l-familji tagħna qed isiru aktar konxji tad-drittijiet tagħhom, u dan għaliex qed tikber il-kunfidenzja fihom infushom, fil-kapaċijiet tagħhom u fil-valur intrisiku tagħhom.

L-aċċessibilità fiżika baqgħet tiddomina bħala numru ta' lmenti. Imma din tifhimha meta tirrejalizza li aktar minn terz tal-persuni b'diżabilità għandhom diżabiltà

fiżika, filwaqt li 15% għandhom aktar minn diżabilità waħda li ħafna drabi tkun tinkludi diżabilità fiżika.

Madankollu, l-KNPD dejjem kienet konxja li l-aċċessibilità fiżika ma kienitx il-bidu u t-tmiem tax-xkiel soċjali. Għalhekk dejjem għamlet, u tibqa' tagħmel, l-almu tagħha biex tidentifika, tinvestiga u tikkonkludi ilmenti li jaffrewaw persuni b'diżabilità oħra, speċjalment fl-oqsma maġġuri tal-Liġi li huma: Edukazzjoni, Xogħol, Akkomodazzjoni, l-Għoti ta' Oġġetti u Servizzi, u l-Assigurazzjoni. Din il-ħidma hija riflessa f'dan ir-rapport.

Inħeġġeġ lill-persuni b'diżabilità Maltin u Għawdxin u l-familjari u ħbieb tagħna biex kollha kemm aħna ninfurmaw ruħna aħjar dwar x'tista' tagħmel il-Liġi Opportunitajiet Indaqs biex tgħinna nkomplu ngħollu l-kwalità ta' ħajja tagħna biex, bis-saħħa tal-edukazzjoni kontinwa u liġijiet anti-diskriminatorji nilħqu l-għan aħħari tagħna li: Ngħixu b'Mod Sħiħ fil-Komunità.

Joe Camilleri
Chairman, Kummissjoni Nazzjonali Persuni b'Diżabilità

SOMMARJU EŻEKUTTIV

- Matul din is-sena l-KNPD ħadmet fuq total ta' 244 ilment, 141 li kienu pendenti mis-snin ta' qabel u 103 ilment ġdid. Dan ifisser tnaqqis ta' 41 ilment peress li s-sena l-oħra l-KNPD ħadmet fuq total ta' 285 ilment.
- In-numru ta' lmenti ġodda għal din is-sena (103 ilment) ifisser tnaqqis ta' 69 ilment mis-sena l-oħra. Fil-fatt is-sena l-oħra l-KNPD ħadmet fuq 172 ilment ġdid.
- In-numru ta' lmenti għal din is-sena hu ta' 5 ilmenti aktar mill-medja tal-ilmenti li l-KNPD tirċievi kull sena (98 ilment).
- Fil-qasam tax-xogħol, in-numru ta' lmenti ġodda għal din is-sena kien ta' 14, żieda ta' 3 ilmenti mis-sena l-oħra.
- Fil-qasam tal-edukazzjoni, in-numru ta' lmenti niżel minn 38 għal 22 ilment li jfisser tnaqqis ta' 16-il ilment.
- F'sintonija ma' dak li ġara fis-snin preċedenti, il-qasam tal-aċċessibilità kkonferma ruħu bħala l-aktar qasam li dwaru tirċievi lmenti l-KNPD. Fil-fatt din is-sena kien hemm 35 ilment ġdid, anke jekk dan ifisser tnaqqis ta' 30 ilment mis-sena l-oħra.
- Fil-qasam tal-għoti ta' oġġetti u servizzi ġie reġistrat tnaqqis ta' 28 ilment. Fil-fatt din is-sena l-KNPD rċeviet 22 ilment ġdid meta s-sena l-oħra rċeviet 50 ilment.
- In-numru ta' lmenti ġodda fil-qasam tad-djar u tal-assigurazzjoni baqa' baxx ħafna. Fil-fatt ġew reġistrati 5 ilmenti għal kull qasam.
- Matul din is-sena l-KNPD għalqet 81 ilment minn total ta' 244 ilment li ħadmet fuqhom, filwaqt li 163 ilment għadhom qed jiġu diskussi. Dan ifisser li 33% tal-ilmenti ġew magħluqa filwaqt li trid titkompla l-investigazzjoni dwar 67% tal-ilmenti.

- Il-kawżi li kellha l-KNPD fil-konfront tad-Diviżjoni tal-Edukazzjoni dwar l-għoti tal-medicini fl-iskejjel u fil-konfront tal-Banif Bank dwar aċċessibilità ngħalqu peress li fiż-żewġ każijiet instabet soluzzjoni barra l-Qorti.
- Il-maġġoranza tal-ilmenti magħluqa kienu dwar aċċessibilità, 26 ilment jew 32% tal-ilmenti li ħadmet fuqhom il-KNPD matul dan il-perjodu. Fil-fatt il-KNPD għalqet 26 minn 125 ilment li ħadmet fuqhom f'dan il-qasam.
- Il-KNPD għalqet 9 minn 14-il ilment li rċeviet dwar il-qasam tax-xogħol, filwaqt li għalqet 18 minn 56 ilment li rċeviet dwar il-qasam tal-edukazzjoni. Fir-rigward tal-għoti ta' oġġetti u servizzi, il-KNPD għalqet 23 minn 38 ilment li ħadmet fuqhom matul dan il-perjodu, filwaqt li fir-rigward tal-qasam tad-djar għalqet 3 minn 5 ilmenti li ħadmet fuqhom. Fir-rigward tal-assigurazzjoni l-KNPD għalqet 2 minn 6 li ħadmet fuqhom.
- Il-maġġoranza tal-ilmenti (60%) li għadhom qed jiġu diskussi huma relatati mal-aċċessibilità. Filwaqt li t-tieni l-akbar qasam li għandu lmenti miftuħin huwa dak tal-edukazzjoni (24%). Il-qasam tax-xogħol għandu 3% tal-ilmenti miftuħin, il-qasam tal-għoti ta' oġġetti u servizzi għandu 9%, il-qasam tad-djar għandu 1% filwaqt li l-qasam tal-assigurazzjoni għandu 2%.
- Matul dan il-perjodu kien hemm aktar ilmenti li saru kontra entitajiet pubbliċi (59%) milli kontra s-settur privat (42%). Fir-rigward ta' entitajiet pubbliċi kien hemm żieda ta' 4 punti perċentwali (minn 55% għal 59%) filwaqt li fir-rigward tas-settur privat kien hemm tnaqqis ta' 2 punti perċentwali (minn 44% għal 42%).
- L-ikbar numru ta' lmenti magħluqa kienu fil-konfront tal-Gvern (60% tal-każijiet), filwaqt li t-tieni u t-tielet l-akbar numru ta' lmenti magħluqa kienu fil-konfront tal-Kunsilli Lokali (38% tal-każijiet) u tas-settur privat (28%). L-ilmenti magħluqa fil-konfront ta' entitajiet parastatali kienu ta' 21% filwaqt li r-rata tal-ilmenti magħluqa fil-konfront tal-Knisja kienet ta' 15%.
- Fl-aħħar ta' dan il-perjodu l-KNPD kellha każ wieħed li

kien quddiem il-Qorti fejn trid tkompli tinstema' l-kawża kontra d-Diviżjoni tas-Saħħa rigward l-aċċessibilità fiċ-Ċentru tas-Saħħa tal-Gzira. Il-KNPD kellha wkoll 4 każijiet oħra fejn ġie ppreżentat protest ġudizzjarju. Tlieta minn dawn huma relatati mal-aċċessibilità fiżika u saru fil-konfront tas-sidien ta' Sala Sant'Anna, Huggins Pub u Sky Club, filwaqt li wieħed minn dawn huwa relatat mal-assigurazzjoni u sar fil-konfront tal-Bank of Valletta.

- Il-Bord dwar l-Eżami ta' X'Inhu Raġonevoli ra 82 każ, li jfisser żieda ta' 9 każijiet mill-aħħar sena, fejn 32 minn dawn (39%) ġew aċċettati bħala raġonevoli b'ċertu kundizzjonijiet. Min-naħa l-oħra 26 każ (32%) ma ġewx aċċettati filwaqt li kien hemm 24 każ (jew 29%) fejn intalbet aktar informazzjoni.

ĦARSA LEJN L-ILMENTI PRINĊIPALI

Kif tagħmel kull sena, il-KNPD qed tippreżenta lill-pubbliku l-ħidma li hi wettqet matul it-tnax-il xahar ta' qabel, f'dan il-każ bejn Ottubru 2009 u Settembru 2010. Dan sabiex tassigura li l-Liġi Opportunitajiet Indaqs (Persuni b'Diżabilità) tiġi osservata u hekk tkun qed tħares mhux biss l-interessi tal-persuni b'diżabilità nfushom imma tas-soċjetà kollha in ġenerali. Ta' min jgħid li r-rapporti ta' ħidma ta' din il-Liġi jibdew minn Ottubru peress li din il-Liġi daħlet kollha fis-seħħ f'Ottubru 2000. Fil-fatt din hija l-għaxar sena ta' tħaddim ta' din il-Liġi u kif nistgħu naraw f'dan il-ktejjeb, kien hemm żviluppi interessanti dwar liema oqsma tal-Liġi l-aktar li jolqtu lil persuni b'diżabilità.

Din il-ħidma ssir minn taqsima żgħira fi ħdan is-segretarjat tal-KNPD, it-Taqsima Liġi Opportunitajiet Indaqs, li tirċievi lmenti minn persuni li jħossuhom diskriminati minħabba d-diżabilità tagħhom. Il-membri ta' din it-Taqsima huma kif ġej:

- Is-Sur Joe Camilleri, Ċermen tal-KNPD
- Is-Sna Anne-Marie Callus, Direttur Eżekuttiv tal-KNPD
- Is-Sna Marianne Debono, Koordinatur tat-Taqsima
- Is-Sur Elvin Sciberras, Assistant Manager
- Is-Sna Victoria Grech, Assistant Services Officer
- Dr Daniela Mangion, Avukat
- Is-Sur Alfred Bezzina, Konsulent

Taqsima III tal-Liġi Opportunitajiet Indaqs tagħti dettalji dwar l-oqsma li fihom ma tistax issir diskriminazzjoni kontra persuni b'diżabilità minħabba d-diżabilità tagħha. Dawn l-oqsma huma mqassma f'ħames Titoli li huma:

1. Impjieg
2. Edukazzjoni
3. Dħul (aċċess fiżiku)
4. Għoti ta' oġġetti, faċilitajiet jew servizzi
5. Akkomodazzjoni (djar)

Minbarra dan, Titolu 6 jagħti dettalji dwar eżenzjonijiet. Dan it-Titolu jipproteġi lill-persuni b'diżabilità kontra diskriminazzjoni fejn tidħol assigurazzjoni.

Din is-sezzjoni tar-rapport tiġbor fiha rendikont fil-qosor ta' kull ilment prinċipali li ħadmet fuqu l-KNPD matul din l-aħħar sena. F'kull sezzjoni hemm tlett taqsimiet:

- Ilmenti magħluqa;
- Ilmenti li dwarhom għaddejjin diskussjonijiet;
- Ilmenti quddiem il-Qorti jew l-Arbitraġġ.

In-numru ta' kull ilment skont it-Tabelli f'paġni 41-58 jidher wara l-isem tal-ilment.

1. L-IMPJIEG

ILMENTI MAGĦLUQA

Ilment dwar terminazzjoni ta' impjieg b'mod inġust (Ilment 12)

Persuna b'diżabiltà lmentat mal-KNPD li tilfet ix-xogħol li kellha ma' kumpanija privata b'mod inġust peress li dawn ma kinux qalulha x'inhuma l-kundizzjonijiet tax-xogħol meta impjegawha. Din il-persuna allegat li din il-kumpanija temmitilha x-xogħol bir-raġuni tkun li kienet ġiet impjegata bħala sostituta ta' persuna oħra li kienet fuq *maternity leave* u li l-istess persuna kienet se tirritorna għax-xogħol. Il-KNPD bdiet tinvestiga dan l-ilment sabiex tara jekk saritx diskriminazzjoni fil-konfront tal-persuna b'diżabilità pero' waqt din l-investigazzjoni rrizultalha li l-persuna kienet ħadet passi legali kontra l-kumpanija u allura kif inhi l-proċedura tal-KNPD f'każijiet bħal dawn, ġie deċiż li l-lment għandu jingħalaq.

ILMENTI MIFTUĦA

Ilment minn *car park attendant* (Ilment 9)

Il-KNPD irċeviet ilment mingħand persuna b'diżabilità li huwa liċenzjat sabiex jaħdem bħala *car park attendant* fil-Ħdud u l-festi pubbliċi. Il-KNPD ġiet mgħarrfa minn din il-persuna li l-*attendants* li jaħdmu fl-istess *car park* miegħu qegħdin iqabbdu nies oħrajn sabiex jaħdmu minflokhom u li m'humiex awtorizzati li jaħdmu f'dak il-*car park*, u dan meta suppost iqabbdu lilu. Minnufih sar kuntatt ma' Transport Malta sabiex tiġi evalwata din is-sitwazzjoni u jekk jinstab li hemm abbuż, tittieħed azzjoni immedjata. Id-diskussjonijiet għadhom għaddejjin.

QORTI JEW ARBITRAĠĠ

Ma kien hemm l-ebda każ fil-qasam tal-impjieg li mar quddiem il-Qorti jew arbitraġġ.

2. EDUKAZZJONI

ILMENTI MAGĦLUQA

L-għoti ta' mediċina fl-iskejjel (Ilment 15)

Il-KNPD kompliet tinvestiga u rnexxielha tagħlaq il-każ li kellha l-Qorti dwar l-amministrazzjoni tal-mediċini lill-istudenti b'diżabilità waqt il-ħin tal-iskola. Dan peress li numru ta' studenti ma kinux qed jingħataw il-mediċina li jeħtieġu waqt li jkunu l-iskola jew inkella l-ġenituri tagħhom kien qed ikollhom imorru l-iskola kuljum (ġieli aktar minn darba) biex jagħtu l-mediċina lil uliedhom. Inizjalment il-KNPD kienet ikkoperat mal-Ministeru tal-Edukazzjoni u anke ħadet sehem f'*task force* li twaqqaf apposta fejn għamlet ir-rakkomandazzjonijiet meħtieġa, iżda baqgħet ma nstabitx soluzzjoni. Kien għalhekk li l-KNPD ma kien baqagħalha l-ebda triq oħra ħlief li tippreżenta protest gudiżżjarju, u sussegwentement, tiftaħ kawża kontra l-Ministeru. Minkejja din il-kawża, il-KNPD kompliet tesplora wkoll il-possibilità li tinstab soluzzjoni għal din il-problema barra l-Qorti, kif fil-fatt irnexxielha tagħmel. Dan għaliex wara taħditiet, il-Ministeru informa lill-KNPD li minn Settembru 2009 kien għamel ftehim biex jixtri dan is-servizz mingħand l-MMDNA. U b'hekk *nurses* tal-MMDNA qed jintbagħtu fl-iskejjel biex jagħtu l-medicina li jeħtieġu l-istudenti.

Studenti b'diżabilità jintbagħtu d-dar meta l-Learning Support Assistant tkun assenti (Ilment 16)

Il-KNPD kompliet bl-investigazzjoni u għalqet l-ilmenti dwar studenti b'diżabilità li jattendu skejjel tal-Knisja li kienu qed jintbagħtu d-dar meta l-*LSA* tagħhom tkun assenti. Wara diskussjonijiet, il-KNPD ġiet mgħarrfa mill-Knisja ta' Malta li mhux possibbli li tipprovdi *LSAs* sostituti għall-istudenti u għalhekk wara qbil li ntlaħaq mal-Ministeru tal-Edukazzjoni, dan iddeċieda li jgħin lill-iskejjel tal-Knisja billi jkun hu li jipprovdilhom *LSAs* sostituti.

ILMENTI MIFTUĦA

Aċċessibilità fl-Iskejjel ta' Għawdex (Ilment 17)

Il-KNPD kompliet tinvestiga l-ilment li rċeviet dwar diversi skejjel f'Għawdex. Persuni b'diżabilità li jagħmlu użu minn dawn l-iskejjel, staff u studenti lmentaw mal-KNPD li bdew isibu diffikultà f'dawn l-iskejjel minħabba nuqqas ta' aċċessibilità. Wara laqgħa li kienet saret f'dawn l-iskejjel bejn il-KNPD u l-Ministeru ta' Għawdex, kien tħejja rapport dettaljat minn perit imqabbad mill-Ministeru fejn ġew elenkati l-problemi maġġuri li kellu jsir xogħol fuqhom fuq medda ta' żmien. Filwaqt li l-KNPD tinnota b'sodisfazzjon li l-maġġoranza ta' dawn il-problemi nstabet soluzzjoni għalihom, għadha għaddejja f'diskussjonijiet mal-Ministeru ta' Għawdex sabiex jittieħdu l-aħħar passi meħtieġa u b'hekk l-ilment ikun jista' jingħalaq.

Skejjel tal-Kompjuters (Ilment 19)

Il-KNPD rċeviet diversi lmenti li xi skejjel tal-kompjuters ma kinux fiżikament aċċessibbli għal kulħadd. Minħabba l-importanza li joffri l-użu tal-kompjuter fid-dinja tal-lum, il-KNPD iddeċidiet li tifrex l-investigazzjoni tagħha mal-iskejjel kollha li joffru tagħlim tal-kompjuters f'Malta. Waqt li kienet għaddejja din l-investigazzjoni qamet il-kontroversja tal-iMCAST dwar l-għoti ta' kuntratti għat-tagħlim tal-kompjuters minn dawn l-iskejjel. Waħda mill-kundizzjonijiet li ġiet imposta fuq dawn l-iskejjel kienet li l-bini tagħhom kellu jkun aċċessibbli għal kulħadd. Ta' min jgħid li l-KNPD laħqet ftehim ma' żewġ skejjel tal-kompjuters (Computer Domain u St Martin's Computer Centre) dwar id-diversi aspetti ta' aċċessibilità, fosthom aċċess fiżiku kif ukoll aċċess għas-servizzi edukattivi li joffru. Kif għamlet fl-aħħar snin, il-KNPD se tkompli għaddejja b'din l-investigazzjoni u se tkompli timpenja ruħha bil-għan li dawn l-iskejjel ikunu raġonevolment aċċessibbli għal kulħadd.

QORTI JEW ARBITRAĠĠ

Minbarra li ngħalqet il-kawża kontra l-Ministeru tal-Edukazzjoni, ma kien hemm l-ebda każ fil-qasam tal-edukazzjoni li mar quddiem il-Qorti jew arbitraġġ.

3. DĦUL (AĊĊESSIBILITÀ FIŻIKA)

ILMENTI MAGĦLUQA

Il-Banif Bank (Ilment 66)

Matul din is-sena l-KNPD irnexxielha tagħlaq l-ilment li nfetaħ fl-2008 dwar nuqqas ta' aċċessibilità fil-fergħat ta' dan il-Bank. Inizjalment l-ilment infetaħ peress li dan il-Bank kien fetaħ fergħa f'San Ġiljan li ma kinitx aċċessibbli għal kulħadd u dan minkejja li pjanti li ġew għand il-KNPD mill-MEPA kienu jindikaw li din il-fergħa se tkun aċċessibbli. Wara diskussjonijiet, il-Bank spjega li kien ħa żball għax parti mill-propjetà li ħaseb li kienet tiegħu fil-fatt ma kinetx u għalhekk ma setgħetx issir ir-rampa proposta fil-permess. Sussegwentement, mingħajr konsultazzjoni mal-KNPD, il-Bank stalla *platform lift* li l-qisien tiegħu mhux skont il-Linji Gwida *Access for All* tal-KNPD, minbarra li hemm tarġa għal dan il-*platform lift*. Waqt li kienet għaddejja l-investigazzjoni, il-KNPD irriżultalha wkoll li dan il-Bank għandu l-uffiċċju prinċipali tiegħu f'post li mhux aċċessibbli għal kulħadd. Ġara wkoll li l-Bank fetaħ fergħa oħra fil-PAVI Supermarket f'Ħal-Qormi fejn ir-*reception* biss kienet aċċessibbli. Minkejja li l-Bank kien wiegħed li fi ftit ġimgħat kien se jistalla *platform lift*, il-KNPD ma aċċettatx din is-sitwazzjoni u għalkemm kienet lesta li tilħaq ftehim globali, insistiet li l-bank jaddotta *policy* ġenerali ta' opportunitajiet indaqs, li l-uffiċċju prinċipali jsir aċċessibbli u li l-fergħat ġodda li jinfetħu fil-futur ikunu mill-bidunett aċċessibbli għal kulħadd. Il-Bank baqa' jsostni li l-uffiċċju prinċipali kien aċċessibbli filwaqt li talab li jingħata perjodu qasir sakemm l-uffiċini li jiftaħ fil-futur jagħmilhom aċċessibbli. Il-KNPD kienet lesta taċċetta din l-aħħar talba bil-kundizzjoni li, kif isir ma' entitajiet oħra, tiġi ppreżentata garanzija bankarja. Peress li ma ntlaħaqx ftehim dwar dan, il-KNPD l-ewwel ippreżentat protest ġudizzjarju u sussegwentement fetħet kawża fil-Qorti, li bdiet tinstema fl-1 ta' Marzu 2010. Minkejja din il-kawża, il-KNPD baqgħet għaddejja b'diskussjonijiet ma' rappreżentanti tal-Banif Bank sabiex tinstab soluzzjoni amikevoli, kif fil-fatt irnexxielha tagħmel. Dan għaliex intlaħaq ftehim mal-Bank dwar id-diversi aspetti ta' aċċessibilità, fosthom aċċess fiżiku kif ukoll aċċess għas-servizzi li joffri.

House of Catalunya (Ilment 46)

Il-KNPD kompliet tinvestiga u rnexxielha tagħlaq l-ilment li l-House of Catalunya li tinsab fil-Belt Valletta mhix aċċessibbli għal kulħadd. Wara diskussjonijiet mad-Dipartiment tal-Gvern li jopera minn dan il-bini, sar rapport dettaljat mill-Perit tal-KNPD li ntbagħat lid-Dipartiment sabiex jaħdem fuq ir-rakkomandazzjonijiet imsemmija. Matul din is-sena ġie nnutat li x-xogħolijiet in kwistjoni kienu saru u għalhekk dan l-ilment ingħalaq.

Tojlit aċċessibbli f'Saint James Cavalier (Ilment 85)

Il-KNPD irnexxielha tagħlaq l-ilment li għalkemm f'dan iċ-ċentru kulturali li jinsab fil-Belt Valletta kien hemm tojlit aċċessibbli għal kulħadd, dan kellu xi ħsarat fih u ma setax jintuża minn persuni b'diżabilità. Kien għalhekk li l-KNPD insistiet mal-maniġment ta' dan il-bini sabiex mill-aktar fis jittieħdu l-miżuri neċessarji. Matul din is-sena l-KNPD ġiet mgħarrfa mill-maniġment li dan it-tojlit issewwa u wara li ġie ċertifikat dan mill-KNPD, l-ilment ingħalaq.

ILMENTI MIFTUĦA

Aċċessibilità fil-Junior College (Ilment 20)

Il-KNPD kompliet issegwi mill-qrib dan l-ilment dwar nuqqas ta' aċċess fiżiku fil-Junior College; liema lment sar minn studenti b'diżabilità li jattendu dan il-Kulleġġ. Peress li l-Kulleġġ jaqa' taħt l-Università ta' Malta, il-KNPD kienet infurmat lil din l-entità sabiex tiżgura li ssir ħidma bil-għan li fi żmien raġonevoli dan il-bini jsir aċċessibbli. L-Università kienet aċċettat li għandha ssir laqgħa fuq il-post minn rappreżentanti tal-Università u l-Perit tal-KNPD sabiex jiġu identifikati l-problemi maġġuri eżistenti. Fil-fatt wara din il-laqgħa tħejjew il-pjanti neċessarji u saret applikazzjoni lill-MEPA sabiex ikunu jistgħu jinbdew ix-xogħolijiet. Il-KNPD hija infurmata li l-MEPA għadha ma ħarġitx il-permess relevanti u għalhekk ix-xogħolijiet ma jistgħux jinbdew għalissa.

Ufficini Distrettwali tad-Dipartiment tas-Sigurta' Socjali (Ilment 44, 45)

Wara lment li rċeviet il-KNPD u wara li sar kuntatt mad-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali, dan tal-aħħar għamel studju dettaljat ta' kull

uffiċċju distrettwali tiegħu bil-ħsieb li jitfassal pjan sabiex fuq medda ta' żmien dawn l-uffiċċji jsiru aċċessibbli sal-massimu possibbli. Minkejja insistenza mill-KNPD, għal xi żmien baqa' ma sar xejn iżda matul is-sena l-oħra d-Dipartiment ippreżenta lill-KNPD bi pjan marbut ma' żmien dwar il-ħidma tiegħu f'kull uffiċċju distrettwali. Matul din is-sena l-KNPD kompliet issegwi mill-qrib dan l-ilment sabiex jiġi żgurat li l-pjan kif mogħti lilha jiġi rispettat. Fil-fatt riċentement irċeviet l-ewwel rispons dwar xi uffiċini li saret ħidma fihom iżda li għad trid tiġi spezzjonata.

Il-Bereġ u ċ-Ċentri tas-Saħħa (Ilment 48)

Il-KNPD rċeviet diversi lmenti li l-Bereġ tad-Divizjoni tas-Saħħa ma kinux aċċessibbli għal kulħadd, u li wħud minnhom saħansitra tidħol għalihom bit-tarag. Waqt din l-investigazzjoni, rappreżentanti taż-żewġ naħat żaru l-Bereġ kollha ta' Malta u ħejjew rapport dettaljat b'rakkomandazzjonijiet biex din is-sitwazzjoni titjieb, kemm fi żmien qasir kif ukoll fuq medda ta' żmien itwal. Fost affarijiet oħra, il-KNPD tat il-parir sabiex b'mod immedjat kull fejn hemm taraġ jitwaħħlu *railings* siguri filwaqt li l-wiċċ ta' dawn it-turġien ikun ta' materjal li ma jiżloqx (*non-slip*). Il-KNPD talbet lid-Diviżjoni tas-Saħħa biex tagħmel pjan ta' ħidma biex fuq medda ta' żmien raġonevoli timplimenta dawn ir-rakkomandazzjonijiet. B'reazzjoni għal dan ir-rapport u wara insistenza mill-KNPD, matul din is-sena l-KNPD rċeviet l-ewwel rispons mingħand id-Divizjoni tas-Saħħa dwar xogħolijiet li saru f'xi Bereġ. Sadattant il-KNPD iddeċidiet li għandha tifrex l-investigazzjoni tagħha fuq iċ-Ċentri tas-Saħħa wkoll bir-raġuni tkun li probabilment dawn jintużaw ħafna aktar mill-Bereġ. Hawnhekk ta' min isemmi li dwar iċ-Ċentru tas-Saħħa tal-Gzira hemm kawża fil-Qorti u li dettalji ta' dan l-ilment jinsabu aktar 'il quddiem. Dwar dawn iċ-Ċentri tas-Saħħa għaddejjin diskussjonijiet ukoll mal-istess Diviżjoni tas-Saħħa.

Aċċessibilità fit-Toroq (Ilmenti 59, 86, 87, 88, 90)

Matul din is-sena l-KNPD kompliet bid-diskussjonijiet ma' Transport Malta peress li għandha diversi lmenti relatati ma' din l-entità u li ilhom pendenti għal diversi snin. Fil-fatt uħud minn dawn l-ilmenti huma dwar numru

ta’ toroq u bankini f’toroq arterjali kif ukoll residenzjali li saru mhux skont il-Linji Gwida *Access for All* tal-KNPD. Filwaqt li l-KNPD tifhem li TM għaddiet minn diversi tibdil, anke ta’ personnel, xorta waħda tħoss li għadda żmien biżżejjed biex tinstab soluzzjoni għal dawn l-ilmenti, li wħud minnhom imorru lura għall-2006. Għal din ir-raġuni l-KNPD talbet li ssir laqgħa oħra ma’ TM, li fiha ġew identifikati liema toroq huma taħt il-ġuriżdizzjoni tat-TM jew tal-Kunsilli Lokali. F’din l-istess laqgħa l-KNPD ġiet żgurata li se tingħata pjan marbut ma’ żmien raġonevoli għal kull triq li dwarha hemm ilment u li hija ta’ TM. Ġie deċiż li l-Perit tal-KNPD jiddiskuti mal-Periti tat-TM ix-xogħol li hemm bżonn isir.

Knejjes Parrokkjali f’Għawdex (Ilment 49)

Il-KNPD kompliet tinvestiga l-ilment dwar aċċessibilità fil-knejjes parrokkjali ta’ Għawdex. Fil-fatt matul l-2009 il-KNPD iltaqgħet għat-tieni darba mal-Isqof t’Għawdex, Mons Mario Grech peress li kienet qed tħoss li ftit li xejn qed jiġi reġistrat progress. F’din il-laqgħa l-KNPD ġiet żgurata mid-Djoċesi ta’ Għawdex li tal-anqas żewġ knejjes parrokkjali fis-sena se jsiru aċċessibbli għal kulħadd. Fil-fatt il-knejjes indikati għall-2009 li kellha ssir ħidma fihom kienu dawk tax-Xagħra u ta’ Sannat. Fil-bidu tal-2010 l-KNPD bdiet tistaqsi jekk kienx sar ix-xogħol f’dawn iż-żewġ knejjes skont il-pjan iżda d-Djoċesi ta’ Għawdex ma tatx tweġiba. Il-KNPD kienet preokkupata b’din is-sitwazzjoni u wara insistenza mad-Djoċesi ta’ Għawdex, din infurmat li matul l-2009 saru rapporti dettaljati fuq numru ta’ knejjes parrokkjali wara li ġew appuntati tliet periti biex jagħmlu dan. Id-Djoċesi infurmat ukoll li wħud mill-kappillani diġa’ bdew jaħdmu fuq dawn ir-rapporti u fil-fatt diġa’ saru xi applikażzjonijiet lill-MEPA. Id-Djoċesi infurmat ukoll li sal-aħħar tal-2010 se jitlesta xogħol marbut mal-aċċess fiżiku fil-knisja katidrali kif ukoll ipprovdiet lill-KNPD bi pjan dwar il-ħidma fil-knejjes parrokkjali kollha ta’ Għawdex.

Knejjes Parrokkjali f’Malta (Ilment 50)

Matul din is-sena l-KNPD kompliet għaddejja bid-diskussjonijiet mal-Knisja ta’ Malta, fejn anke saru xi laqgħat, biex

tal-anqas il-knejjes parrokkjali f'Malta jsiru aċċessibbli. Dawn id-diskussjonijiet huma riżultat ta' laqgħa kordjali li l-KNPD kellha mal-Arcisqof Mons Pawl Cremona u Mons Anton Gouder, Pro-Vigarju Generali fl-2007. F'din il-laqgħa ż-żewġ partijiet kienu qablu li għandu jsir sforz qawwi ħalli l-knejjes parrokkjali f'Malta jkunu aċċessibbli b'mod raġonevoli u fl-iqsar żmien possibbli. Bi pjaċir il-KNPD tinnota li fl-aħħar snin ġie reġistrat progress sostanzjali; fil-fatt s'issa hemm 32 knisja parrokkjali li l-entratura tagħhom hi aċċessibbli għal kulħadd. Il-KNPD kontinwament tistaqsi għal *updates* sabiex jiġi żgurat li fi żmien qasir in-numru ta' knejjes aċċessibbli f'Malta jkompli jiżdied.

Nuqqas ta' tojlit aċċessibilità fit-Terminal tal-Valletta Waterfront (Ilment 55)

Tkomplew ukoll diskussjonijiet mal-maniġment tat-Terminal tal-Valletta Waterfront minħabba lment li f'dan il-post m'hemmx tojlit aċċessibbli għal kulħadd. Matul din is-sena l-KNPD irċeviet żewġ pjanti differenti bi proposti għal dan it-tojlit (bħala konsultazzjoni qabel jinbdew ix-xogħolijiet) u fiż-żewġ okkażżjonijiet il-KNPD irrakkomandat li t-tojlit kif propost huwa aċċessibbli. Il-KNPD insistiet u se tibqa' tinsisti mal-maniġment li tingħata żmien stipulat meta t-tojlit jitlesta għaliex tħoss li l-affarijiet mexjin bil-mod wisq.

L-Aula Magna fl-Università l-Qadima (Ilment 56)

Il-KNPD kompliet tinvestiga l-ilment dwar aċċessibilità fl-Aula Magna tal-Università l-Antika fil-Belt Valletta. Wara li inizjalment kien hemm problemi peress li parti minn dan il-bini ma kienx jagħmel parti mill-Università ta' Malta, issa l-bini huwa kollu amministrat mill-Università u hemm pjanijiet li jiġi stallat lift li jagħti aċċess lis-sulari kollha ta' dan il-bini. Matul din is-sena l-KNPD ġiet mgħarrfa li l-permess tal-MEPA nħareġ u l-Università ħarġet sejħa għall-offerti sabiex ikunu jistgħu jinbdew ix-xogħolijiet.

Aċċessibilità għall-fergħat tal-APS Bank (Ilment 67)

Il-KNPD rċeviet ilment li l-APS Bank fetaħ fergħa f'Birkirkara li mhix aċċessibbli għal kulħadd. Wara diskussjonijiet mal-Bank, dan aċċetta li għandu jieħu l-passi

kollha sabiex fl-iqsar żmien possibbli jagħmel din il-fergħa aċċessibbli għal kulħadd. Sadattant il-KNPD ħasset li għandha tifrex dan l-ilment fuq il-fergħat kollha, kif għamlet mal-banek l-oħra. F'laqgħa li kellha ma' dan il-Bank, il-KNPD ġiet infurmata li l-fergħat li m'humiex aċċessibbli għal kulħadd huma ftit u għalhekk ġie deċiż li l-Perit tal-KNPD għandu jispezzjona dawn il-fergħat sabiex jiċċertifika dan. Madankollu rapport dettaljat li ħejja l-Perit tal-KNPD wara żjarat fuq il-post kkonferma li fil-fatt kien hemm iżjed fergħat li ma kienux aċċessibli u għaldaqstant dan ir-rapport intbagħat lill-maniġment tal-Bank sabiex fi żmien raġonevoli jimplimenta l-rakkomandazzjonijiet meħtieġa. Sadattant l-APS Bank talab li jiltaqa' mal-KNPD biex jiġu diskussi diffikultajiet tekniċi li jeżistu f'żewġ fergħat filwaqt li assigura li l-kumplament tal-fergħat se jsiru aċċessibbli sa Ġunju 2011.

Aċċessibilità għall-fergħat tal-Lombard Bank (Ilment 68)

Ilment ieħor li komplew għaddejjin diskussjonijiet dwaru huwa dwar aċċessibilità fil-fergħat tal-Lombard Bank. F'sintonija ma' dak li għamlet mal-Banek l-oħra, il-KNPD ikkuntattjat lil dan il-Bank fejn dan aċċetta li fost punti oħrajn, jiddiskuti l-aċċessibilità fil-fergħat tiegħu. F'din il-laqgħa ġie deċiż li għandu jsir rapport dettaljat tal-fergħat kollha li għandu l-Lombard, u li jkun segwit bi pjan marbut ma' żmien biex il-fergħat ikunu raġonevolment aċċessibbli. Fl-istess waqt qed issir ħidma sabiex jiġi ffirmat ftehim ma' dan il-Bank dwar id-diversi aspetti ta' aċċessibilità, fosthom aċċess fiżiku kif ukoll aċċess għas-servizzi li joffri l-Bank.

Aċċessibilità fil-Kumpless Sportiv u l-Pixxina Nazzjonali f'Tal-Qroqq (Ilment 127)

Filwaqt li matul din is-sena l-KNPD kompliet bl-investigazzjoni tagħha dwar l-aċċessibilità fil-Kumpless Sportiv, iddeċidiet li għandha testendi wkoll dan l-ilment fir-rigward tal-Pixxina Nazzjonali li tagħmel parti minn dan il-bini. Dan wara lment li sar minn persuna b'diżabilità li ma setgħetx tinżel tgħum fil-pixxina. Fil-fatt il-KNPD kompliet tiddisuti mal-Kunsill Malti għall-Isport li huwa responsabbli minn dan il-bini. Fir-rigward tal-Kumpless Sportiv, il-KMS għarraf lill-KNPD li wara l-approvazzjoni tal-pjanti mill-KNPD

u sussegwentement bil-ħruġ tal-permess tal-MEPA, se jibdew ix-xogħolijiet meħtieġa. Fir-rigward tal-Pixxina Nazzjonali, se joħorġu sejħa għall-offerti sabiex jinxtara *hoist* u b'hekk persuni b'diżabiltà b'nuqqas ta' mobilità jkunu jistgħu jinżlu fiha. Il-KNPD emfasizzat li dan il-*hoist* ikun skont il-Linji Gwida *Access for All* tal-KNPD u anke offriet li ssir konsultazzjoni magħha qabel toħroġ is-sejħa għall-offerti.

Lukandi Excelsior, Dolmen u Le Meridien (Ilmenti 71, 72, 74)

Il-KNPD kompliet tinvestiga l-ilmenti li dawn il-lukandi ma kienux aċċessibbli għal kulħadd. Fir-rigward ta' l-Excelsior, sar rapport dettaljat b'rakkomandazzjonijiet li ntbagħat lis-sidien tal-lukanda sabiex jiġu effettwati fi żmien raġonevoli. Fil-fatt din infurmat lill-KNPD li parti minn dan it-tibdil sar. Issa l-KNPD trid tiċċertifika dan ix-xogħol u tiddiskuti dwar dak li baqa' jsir. Fir-rigward tad-Dolmen, il-KNPD insistiet mas-sidien li fir-*refurbishment* li se jsir fil-lukanda jiġi assigurat li n-numru ta' kmamar aċċessibbli jkun skont kif jitolbu l-Linji Gwida *Access for All* tal-KNPD. Riċentement is-sidien infurmaw lill-KNPD li r-*refurbishment* għadu kif tlesta u għalhekk il-KNPD sejra tivverifika dan. Fir-rigward ta' Le Meridien, dawn lestew ix-xogħolijiet pendenti relatati mal-aċċessibilità bl-eċċezzjoni tal-*platform lift* li ma kienx skont il-Linji Gwida *Access for All* tal-KNPD. Is-sidien tal-lukanda ġew mgħarrfa b'dan u ntalbu sabiex fi żmien raġonevoli jieħdu l-miżuri korrettivi sabiex dan il-*lift* ikun konformi ma' dawn il-Linji Gwida.

QORTI JEW ARBITRAĠĠ

Minbarra l-kawża kontra l-Bank Banif li ngħalqet, kien hemm ukoll dawn l-ilmenti li ttieħdu l-Qorti:

Iċ-Ċentru tas-Saħħa tal-Gżira (Ilment 47)

Matul din is-sena l-KNPD kompliet bil-kawża li għandha fil-Qorti kontra d-Diviżjoni tas-Saħħa dwar l-aċċessibilità għaċ-Ċentru tas-Saħħa tal-Gzira minħabba li dan mhux aċċessibbli għal kulħadd għax qiegħed fl-ewwel sular u m'hemmx lift. Din il-kawża ilha għaddejja ħafna u l-KNPD tħoss li kawżi li jikkonċernaw drittijiet bħal dawn m'għandhomx idumu daqshekk biex jinstemgħu u jiġu deċiżi. Sadattant il-KNPD iddeċidiet li tibda diskussjonijiet separati

mad-Diviżjoni tas-Saħħa dwar aċċessibilità fiċ-Ċentri tas-Saħħa l-oħra f'pajjiżna.

Is-Sala Sant'Anna (Ilment 61)

Il-KNPD għamlet protest ġudiżżjarju fil-Qorti kontra s-sid tas-Sala Sant'Anna f'Marsaskala minħabba li dan naqas li jipprovdi aċċessibilità għal kulħadd għal din is-sala. Il-KNPD tat ċans lis-sid sabiex jipprovdi aċċess għal kulħadd, iżda għad ma għandiex risposta.

Huggins Pub (Ilment 82)

Sar ukoll protest ġudizzjarju kontra s-sid ta' Huggins Pub f'Paceville. Ir-raġuni għal dan il-Protest kienet għaliex is-sid naqas li jwieġeb l-ittri tal-KNPD skont kif tobbligah il-Liġi. F'dawn l-ittri s-sid kien qed jintalab sabiex irendi dan il-post aċċessibbli għal kulħadd. Ta' min jgħid li f'applikazzjoni li kienet saret lill-MEPA mill-istess sid xi snin ilu, dan kien ippreżenta pjanti li kienu skont il-Linji Gwida *Access for All* tal-KNPD, fejn anke l-KNPD tat l-approvazzjoni tagħha għal dawn il-pjanti lill-MEPA. Iżda mbagħad meta fetaħ l-istabbiliment irriżulta li x-xogħolijiet saru b'mod differenti minn kif kien jidher fil-pjanti.

Sky Club (Ilment 84)

Sar ukoll protest ġudiżżjarju kontra s-sid tal-iSky Club f'Paceville. Minkejja li dan kien ta garanzija bankarja lill-KNPD li se jagħmel il-post aċċessibbli għal kulħadd fi żmien stipulat, dan naqas li jagħmel dan. Matul din is-sena l-KNPD kompliet tinsisti mas-sid li għandu jonora l-ftehim li għandu mal-KNPD u jirrispetta l-obbligi li titfa' fuqu l-Liġi Opportunitajiet Indaqs. Fil-fatt saret laqgħa miegħu fejn dan aċċetta li l-Perit tal-KNPD għandu jispezzjona l-post.

4. GĦOTI TA' OĠĠETTI, FAĊILITAJIET U SERVIZZI

ILMENTI MAGĦLUQA

Websajts ta' Melita, Djocesi ta' Għawdex, Yellow Pages u Notte Bianca (Ilmenti 133, 134, 137, 148)

Dawn l-ilmenti kienu saru minn persuni b'diżabilità għaliex ma setgħux jaċċessaw l-informazzjoni li tinsab f'dawn il-websajts iżda wara kuntatt li l-KNPD għamlet mal-kumpaniji u entitajiet responsabbli, dawn mill-ewwel aċċettaw li jagħmlu t-tibdil necessarju. L-ilmenti issa ngħalqu peress li

issa dawn huma aċċessibbli għal kulħadd, inkluż persuni neqsin mid-dawl.

Aċċessibilità għall-programm televiżiv Xarabank (Ilment 142)

Il-KNPD inexxielha tagħlaq l-ilment li rċeviet mingħand persuni b'nuqqas ta' smigħ li l-programm televiżiv *Xarabank* fuq TVM mhux aċċessibbli għalihom. Il-KNPD għamlet kuntatt mal-*producers* tal-programm u aktar tard mal-PBS fejn talbet li jsir tentattiv sabiex tibda tixxandar verżjoni ta' dan il-programm li jkollha interpretazzjoni bil-Lingwa tas-Sinjali Maltija. Wara diffikultajiet tekniċi inizjali minħabba n-natura tal-programm, il-KNPD ġiet ippreżentata b'DVD ta' programm li kien jinkludi din l-interpretazzjoni. Wara li kkonsultat ma' persuni neqsin mis-smigħ infushom, il-KNPD tat il-pariri tekniċi sabiex jipproċedu b'din il-verżjoni u fil-fatt din il-verżjoni tal-programm bdiet tixxandar fuq Education 22 fl-istess ħin li jixxandar il-programm.

ILMENTI MIFTUĦA

Servizz ta' karozzi hand-controlled għall-kiri (Ilmenti 147, 156, 157, 158, 159, 160, 161)

Il-KNPD kompliet tinvestiga l-ilment dwar nuqqas ta' servizz ta' karozzi bil-*hand controls* li jkunu jistgħu jinkrew minn persuni b'diżabilità. Inizjalment kien sar kuntatt mar-Rent-A-Car Association li hija l-Assoċċjazzjoni li tiġbor fiha l-ġaraxxijiet li jikru vetturi lill-pubbliku. Wara ħafna diskussjonijiet dawn aċċettaw li jixtru *hand control kit* li jkun jista' jinkera minn persuni b'diżabilità u jeħel fil-vettura tagħhom. Madankollu, minkejja li r-RACA infurmat li xtrat dan il-*kit*, il-KNPD ġiet infurmata wkoll li din l-Assoċċjazzjoni ma għandhiex nies li jwaħħlu dan il-*kit* fil-vettura ta' min jixtieq jikrih. Għaldaqstant il-KNPD bdiet diskussjonijiet separati mal-ġaraxxijiet il-kbar li jikru l-vetturi fejn qed titlob sabiex fi żmien raġonevoli, dawn jibdew jikru wkoll vetturi mgħammra bil-*hand controls*. Ta' min isemmi li wħud minn dawn il-ġaraxxijiet infurmaw lill-KNPD li ma jikrux vetturi lill-pubbliku u għalhekk l-ilmenti fil-konfront ta' dawn il-ġaraxxijiet ingħalqu.

Trasport Pubbliku
(Ilmenti 140, 141)

Matul din is-sena l-KNPD kompliet tinvestiga l-ilmenti li rċeviet minn persuni b'diżabilità b'konnessjoni mal-użu tat-trasport pubbliku, fosthom karozzi tal-linja, servizz tal-*Park & Ride*, *Citicabs*, *ferry boats* u *taxis*. Fil-fatt saret laqgħa oħra minn sensiela ta' laqgħat ma' Transport Malta bil-għan li l-aċċessibilità għal kulħadd tkun parti integrali fir-riforma ġdida tat-trasport pubbliku li se tiġi mħabbra dalwaqt. Fil-fatt f'din il-laqgħa l-KNPD reġgħet ġiet żgurata minn TM li r-rifoma l-ġdida se tieħu ħsieb ukoll il-bżonnijiet tal-persuni b'diżabilità.

Sottotitoli tal-programmi fuq l-istazzjonijiet tal-GO
(Ilment 143)

Il-KNPD kompliet tinvestiga l-ilment li rċeviet minn persuni neqsin mis-smigħ li l-Kumpanija GO ma tipprovdix sottotitoli tal-programmi mxandra mill-istazzjonijiet li jinsabu fil-pakketti offruti minnha. Matul din is-sena saret laqgħa ma' din il-Kumpanija fejn din min-naħa tagħha għarrfet lill-KNPD li ma tipproduċix sottotitoli iżda tista' xxandar programmi li jkunu bis-sottotitoli. Fil-fatt ix-xogħol ta' sottotitoli isir mill-Production Houses infushom meta jkunu qed jaħdmu fuq materjal televiżiv. Filwaqt li żiedet li jeżistu diffikultajiet tekniċi dwar l-ammont ta' stazzjonijiet b' sottotitoli li tista' xxandar, wiegħdet li se tagħmel dak kollu possibbli fil-limitazzjonijiet tagħha sabiex tibda toffri dan is-servizz fuq numru limitat ta' stazzjonijiet li jkun fihom is-sottotitoli. Il-KNPD se tkompli ssegwi dan l-ilment filwaqt li beħsiebha tibda diskussjonijiet ma' kumpanija oħra lokali li toffri dan is-servizz. L-għan tal-KNPD huwa li testendi d-diskussjonijiet tagħha wkoll mal-Production Houses infushom bil-għan li fil-futur jibda jkun hemm programmi televizivi lokali li jistgħu jiġu segwiti bis-sottotitoli.

QORTI JEW ARBITRAĠĠ

Ma kien hemm l-ebda każ fil-qasam tal-għoti ta' oġġetti, faċilitajiet u servizzi li mar quddiem il-Qorti jew arbitraġġ.

5. AKKOMODAZZJONI (DJAR)

ILMENTI MAGĦLUQIN

Rampa perikoluża quddiem blokk ta' appartament tal-Awtorità tad-Djar (Ilment 176)

Il-KNPD irċeviet ilment li quddiem blokk ta' appartamenti tal-Awtorità tad-Djar hemm rampa li hija perikoluża għal persuni li jużawha. Il-KNPD għamlet kuntatt mal-Awtorità u talbet sabiex fi żmien raġonevoli jsiru t-tibdiliet meħtieġa f'din ir-rampa b'mod li jitneħħilha l-periklu u tiġi aċċessibbli sal-massimu possibbli. Fil-fatt l-Awtorità aċċettat li tagħmel dan it-tibdil u għalhekk dan l-ilment ingħalaq.

ILMENTI MIFTUĦIN

Rampa fil-parapett tal-komun (Ilment 177)

Il-KNPD irċeviet ilment mingħand persuna b'diżabiltà li tuża siġġu tar-roti li l-ġirien tagħha qed jirrifjutaw li jkun hemm rampa fil-parapett tal-komun ta' appartamenti privati u b'hekk qed issib diffikultajiet biex tidħol f'darha. Il-KNPD għamlet kuntatt mal-Kunsill Lokali peress li dan kien aċċetta li jagħmel rampa fuq il-bankina iżda kienet perikoluża għal min jgħaddi minn fuqha u l-ġirien talbu lill-istess Kunsill biex ineħħiha. Il-ġirien qed jirrifjutaw ukoll li jsiru modifikażżjkonijiet fl-istess rampa sabiex ma tibqax perikoluża. Il-KNPD se tibqa' ssegwi dan l-ilment u tinsisti li tinstab soluzzjoni sabiex il-persuna b'diżabilità jkollha aċċess għal darha mingħajr tbatija.

QORTI JEW ARBITRAĠĠ

Ma kien hemm l-ebda każ fil-qasam tal-akkomodazzjoni li mar quddiem il-Qorti jew arbitraġġ.

6. ASSIGURAZZJONI

ILMENTI MAGĦLUQA

Nuqqas ta' provediment ta' van li jieħu siġġu tar-roti waqt li l-van personali kien għat-tiswija (Ilment 172)

Il-KNPD irċeviet ilment mingħand persuna b'diżabilità li tuża siġġu tar-roti li l-kumpanija tal-assigurazzjoni Gasan Mamo rrifjutat li toffrilha van li jieħu siġġu tar-roti wara li l-van personali tagħha kien għat-tiswija wara ħabta. Wara li l-KNPD ikkuntattjat lil din il-Kumpanija, din aċċettat u ħadet il-passi neċessarji biex tipprovdi dan il-van lil din il-persuna b'diżabilità.

ILMENTI MIFTUĦA

Cordina Insurance Agency (Ilment 173)

Il-KNPD irċeviet ilment li l-assigurazzjoni tal-ivvjaġġar offruta minn Cordina Insurance Agency hija diskriminatorja għaliex tagħmel distinzjoni bejn persuni b'diżabilità u dawk li ma għandhomx diżabilità. Il-KNPD għamlet kuntatt ma' din il-Kumpanija li mill-ewwel aċċettat li tagħmel emendi fl-assigurazzjoni tagħha u b'hekk tiġi konformi mal-Liġi. Fil-fatt għaddejjin diskussjonijiet bejn iż-żewġ naħat dwar jekk dawn l-emendi effettivament humiex biżżejjed biex tieqaf id-diskriminazzjoni kontra persuni b'diżabilità li jkunu jixtiequ jixtru l-assigurazzjoni mingħand din il-Kumpanija.

Britannia Services Ltd (Ilment 174)

Ilment ieħor li rċeviet il-KNPD matul din is-sena u li għadhom għaddejjin diskussjonijiet dwaru huwa li l-kundizzjonijiet tal-*bookings* u l-assigurazzjoni tal-ivvjaġġar tal-Kumpanija Britannia Services Ltd huma diskriminatorji. Dan għaliex il-Kumpanija tagħmel distinzjoni bejn persuni b'diżabilità li jixtiequ jagħmlu użu mis-servizzi ta' dawn il-Kumpanija u persuni li ma għandhomx diżabilità. Il-KNPD għamlet kuntatt ma' din il-Kumpanija u din qablet li fi żmien raġonevoli jsir it-tibdil neċessarju u b'hekk tieqaf id-diskriminazzjoni kontra persuni b'diżabilità f'dan ir-rigward.

ROCS Insurance (Ilment 175)

Ilment ieħor relatat mal-assigurazzjoni kien mingħand ġenituri ta' tifel b'awtiżmu li ma setax isiefer minħabba li sar aġitat ħafna fuq l-ajruplan. Minħabba dan, il-familja kellha tħassar il-btala tagħha. Wara diskussjonijiet li saru ma' din il-kumpanija tal-assigurazzjoni, il-familja ngħatat kumpens raġonevoli li kienet talbet.

QORTI JEW ARBITRAĠĠ

Assigurazzjoni għall-Persuni b'Diżabilità tal-Middlesea u mill-Bank of Valletta (Ilment 170)

Il-KNPD kienet ilha taħdem fuq ilment li l-Bank of Valletta kien qed ibiegħ assigurazzjoni tal-ivvjaġġar li ma kienitx tkopri persuni minħabba d-diżabilità tagħhom. Minħabba li l-assigurazzjoni kienet tinvolvi wkoll lill-Middlesea Insurance, il-KNPD bdiet diskussjonjiet maż-żewġ

entitajiet. Meta kienet kkuntattjata, il-Middlesea mill-ewwel stqarret li l-kliem użat ma kienx korrett u bidlitu. Għaldaqstant il-KNPD talbet lill-Bank of Valletta sabiex jibdlu l-kliem tal-prospektus kif għamlet il-Middlesea. Wara taħditiet mal-Bank, fl-2008 kien intlaħaq qbil dwar it-tibdil li kellu jiġi effettwat fl-assigurazzjoni biex din tiġi konformi mal-Liġi iżda minkejja dan, il-Bank naqas li jibdel il-prospektus. Għal din ir-raġuni matul din is-sena l-KNPD ippreżentat protest ġudizzjarju fil-Qorti kontra l-Bank of Valletta. Il-Bank provda kopja tal-prospektus il-ġdid li jrid jiġi eżaminat mill-KNPD.

ĦARSA ĠENERALI

ĦIDMA 2000-2010

Fl-għaxar sena ta' tħaddim ta' din il-Liġi, il-KNPD ħadmet fuq 244 ilment li minnhom 141 kienu għadhom pendenti mis-snin ta' qabel filwaqt li ħadmet fuq 103 ilment ġdid. Meta wieħed iqabbel iċ-ċifri ta' din is-sena ma' tas-sena ta' qabel, wieħed jinnota li:

- In-numru ta' lmenti ġodda li rċeviet il-KNPD matul din is-sena juri tnaqqis ta' 69 ilment peress li s-sena l-oħra saret ħidma fuq 172 lment ġdid filwaqt li din is-sena daħlu 103 ilment ġdid
- It-total ta' lmenti li ħadmet fuqhom il-KNPD matul din is-sena juri tnaqqis ta' 41 lment peress li s-sena l-oħra l-KNPD ħadmet fuq 285 ilment.

Il-medja ta' lmenti li l-KNPD irċeviet kull sena matul dawn l-għaxar snin huwa ta' 98 ilment. Dan ifisser li n-numru ta' lmenti ġodda li rċeviet il-KNPD matul din is-sena (103) huwa ta' 5 ilmenti aktar mill-medja. L-ilmenti kienu mqassma kif jidher f'Tabella 1.

F'Tabella 2 wieħed jista' jqabbel l-ilmenti l-ġodda ma' dawk li daħlu fis-snin ta' qabel. Minn din it-tabella jista' jiġi nnutat li:

- Fl-ewwel għaxar snin ta' ħidma, il-KNPD b'kollox investigat 978 ilment; medja ta' 98 ilment

TABELLA 1: Ilmenti li sar xogħol fuqhom fl-2008-2009

	Xgħl		Eduk		Aċċ		Serv		Djar		Ass		Total
	Nr	**%**	**Nr**	**%**	**Nr**	**%**	**Nr**	**%**	**Nr**	**%**	**Nr**	**%**	**Nr**
Mis-snin ta' qabel	0	0	34	24	90	64	16	11	0	0	1	0	141
Ġodda	14	14	22	21	35	34	22	21	5	5	5	5	103
Total	**14**	**5**	**56**	**23**	**125**	**51**	**38**	**16**	**5**	**2**	**6**	**2**	**244**

TABELLA 2: Ilmenti matul is-snin

	Xgħl		Eduk		Aċċ		Serv		Djar		Ass		Total
	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr
00/01	13	14	10	11	50	53	19	20	1	1	2	2	95
01/02	10	13	8	11	42	55	14	18	2	3	-	-	76
02/03	11	15	23	31	18	24	16	21	5	7	2	3	75
03/04	9	13	16	23	25	35	16	23	2	3	3	4	71
04/05	7	8	26	29	27	30	25	27	4	4	2	2	91
05/06	6	7	24	26	42	46	18	20	1	1	1	1	92
06/07	9	9	14	13	57	54	22	21	1	1	2	2	105
07/08	8	8	28	29	44	45	15	15	2	2	1	1	98
08/09	11	6	38	22	65	38	50	29	6	3	2	1	172
09/10	14	14	22	21	35	34	22	21	5	5	5	5	103
Total 00/10	**98**	**10**	**209**	**21**	**405**	**41**	**217**	**22**	**29**	**3**	**20**	**2**	**978**
Medja fuq 10 snin	**10**	**10**	**21**	**21**	**41**	**41**	**22**	**22**	**3**	**3**	**2**	**2**	**98**

fis-sena, li tvarja bejn 71 u 172 ilmenti.

- Fil-qasam tax-xogħol, in-numru ta' lmenti ġodda għal dan il-perjodu żdied bi 3 ilmenti fuq dak tas-sena l-oħra (minn 11 għal 14) filwaqt li l-perċentwal tal-ilmenti f'dan is-settur meta mqabbel mal-ilmenti kollha żdied bi 8% (14%) li kienet l-ikbar żieda mill-oqsma kollha. Kien hemm ukoll żieda ta' 4% għal dan is-settur meta mqabbel ma' dak tal-medja għal dawn l-għaxar snin, li hija ta' 10%. Għalkemm ġiet reġistrata din iż-żieda xorta waħda l-KNPD tħoss li għad mhux qed isir użu sħiħ tal-Liġi.
- Fil-qasam tal-edukazzjoni, in-numru ta' lmenti niżel minn

38 għal 22 ilment filwaqt li l-perċentwal tal-ilmenti f'dan is-settur jirrappreżentaw 21% tal-ilmenti kollha li kien hemm din is-sena, li hu daqs il-medja għall-għaxar snin kollha u fl-istess livelli tal-aħħar sentejn. Dan il-perċentwal juri biċ-ċar kemm il-persuni b'diżabilità huma konxji dwar l-importanza tal-Liġi f'dan il-qasam.

- Il-qasam tal-aċċessibilità reġa' kkonferma ruhu bħala l-iktar qasam li jsiru lmenti dwaru, anke jekk din is-sena kien hemm tnaqqis sostanzjali ta' 30 ilment (minn 65 għal 35). Fil-fatt dan il-qasam jirrappreżenta 34% tal-ilmenti kollha, li jfisser tnaqqis ta' 4 punti perċentwali fuq is-sena l-oħra (38%) u 3 punti perċentwali inqas mill-medja tal-għaxar snin kollha (41%).
- Fil-qasam tal-għoti ta' oġġetti u servizzi, in-numru ta' lmenti li investigat il-KNPD huwa daqs in-numru fil-qasam tal-edukazzjoni (22) u b'hekk dawn iż-żewġ oqsma huma t-tieni l-aktar oqsma li jsiru lmenti dwarhom. Anke jekk, kif jista' jiġi osservat f'Tabella 2, dan il-qasam irreġistra tnaqqis ta' 28 ilment, minn 50 għal 22 iilment. Il-perċentwal meta mqabbel mal-ilmenti kollha f'dan il-qasam huwa ta' 21%, li jfisser tnaqqis ta' 8% mis-sena l-oħra, u li huwa punt perċentwal anqas mill-medja tal-għaxar snin kollha (22%). Dawn iċ-ċifri juru li l-persuni b'diżabilità qed isiru aktar konxji dwar l-użu ta' din il-Liġi f'qasam daqshekk importanti.
- Bħas-snin preċedenti, in-numru ta' lmenti fil-qasam tad-djar baqa' baxx ħafna meta mqabbel mal-oqsma l-oħra. Fil-fatt in-numru ta' lmenti f'dan is-settur niżel minn 6 għal 5, liema numru jirrappreżenta 5% tal-ilmenti kollha. Din ir-rata hija 2% ogħla mill-medja għall-għaxar snin kollha (3%).
- L-istess jista' jingħad għall-qasam tal-assigurazzjoni, anke jekk ġiet reġistrata żieda ta' 2 ilmenti (minn 3 għal 5). Ir-rata ta' perċentwali tal-ilmenti li rċeviet il-KNPD f'dan il-qasam hija l-istess bħal fil-qasam tad-djar (5%), li hija l-aktar baxxa mill-oqsma kollha. Dan il-perċentwal huwa 3% ogħla mill-medja tas-snin kollha (2%) f'dan il-qasam.

F'sintonija ma' dak li ġara fis-snin preċedenti u kif tindika Tabella 2, anke din is-sena l-persuni b'diżabilità komplew jużaw din il-Liġi biex jippruvaw itejbu l-qasam tal-aċċessibilità, liema qasam baqa' l-aktar wieħed li dwaru l-persuni b'diżabilità jħossuhom diskriminati. Kif imsemmi diġa', il-persuni b'diżabilità f'Malta qed iħossuhom diskriminati wkoll fil-qasam tal-edukazzjoni u fil-qasam tal-għoti ta' oġġetti u servizzi, li huma t-tieni l-akbar oqsma li dwarhom kien hemm ilmenti ġodda. Filwaqt li l-oqsma tal-edukazzjoni, aċċessibilità, għoti ta' oġġetti u servizzi u djar kollha kellhom tnaqqis fl-ilmenti, ġiet reġistrata żieda minima ta' 3 ilmenti fl-oqsma tax-xogħol u tal-assigurazzjoni.

TABELLA 3: Kontra min saru l-ilmenti

	Gvern		Para		KL		Kns		Priv		Total
	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%	
00/01	38	40	23	24	6	6	9	9	19	20	95
01/02	23	30	13	17	16	21	14	18	10	13	76
02/03	34	45	11	15	9	12	2	3	19	25	75
03/04	43	61	6	8	8	11	4	6	10	14	71
04/05	29	32	15	16	11	12	11	12	25	27	91
05/06	28	30	14	15	5	5	25	27	20	22	92
06/07	16	15	25	24	15	14	17	16	32	30	105
07/08	16	16	10	10	15	15	13	13	44	45	98
08/09	72	42	14	8	9	5	23	13	54	31	172
09/10	41	40	7	7	12	12	8	8	35	34	103
Total 00/10	**289**	**34**	**138**	**14**	**106**	**11**	**126**	**13**	**268**	**27**	**978**
Medja fuq 10 snin	**34**	**35**	**14**	**14**	**11**	**11**	**13**	**13**	**27**	**28**	**98**

TABELLA 4: Ħidma fuq l-ilmenti 2009-2010

	Xgħl		Eduk		Aċċ		Serv		Djar		Ass		Total	
	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%
Magħluqa	9	11	18	22	26	32	23	28	3	4	2	2	81	33
Diskussi	5	3	38	24	95	60	15	9	2	1	3	2	158	65
Qorti: Kawża/ Protest	-	-	-	-	4	80	-	-	-	-	1	20	5	2
Total	**14**	**6**	**56**	**23**	**125**	**51**	**38**	**16**	**5**	**2**	**6**	**2**	**244**	**100**

L-ilmenti li tirċievi l-KNPD isiru fil-konfront ta' diversi entitajiet, kemm dawk tal-Gvern, entitajiet parastatali, kunsilli lokali, entitajiet privati kif ukoll il-Knisja. F'Tabella 3 hemm analiżi tal-ilmenti li l-KNPD irċeviet matul dawn l-għaxar snin imqassmin skont l-entità. Kif jidher minn din it-tabella, matul dan il-perjodu kien hemm aktar ilmenti li saru kontra entitajiet pubblici (60 ilment jew 59% tal-ilmenti kollha) milli kontra s-settur privat (43 ilment jew 42% tal-ilmenti kollha). Fir-rigward ta' entitajiet pubbliċi kien hemm żieda ta' 4 punti perċentwali (minn 55% għal 59%) filwaqt li fir-rigward tas-settur privat kien hemm tnaqqis ta' 2 punti perċentwali (minn 44% għal 42%).

ĦIDMA 2000-2010

Tabella 4 turi x'ġara mill-244 ilment li l-KNPD ħadmet fuqhom matul din is-sena. Minn dawn, 81 ilment ingħalqu filwaqt li 163 għadhom qed jiġu diskussi. Ta' min jgħid li matul din is-sena ngħalqu żewġ kawżi li kellha l-KNPD fil-Qorti: kontra l-Banif Bank dwar aċċessibilità u kontra d-Diviżjoni tal-Edukazzjoni dwar l-għoti tal-mediċini fl-iskejjel fejn fiż-żewġ każijiet instabet soluzzjoni barra l-Qorti. Ta' min jgħid ukoll li l-KNPD għad għandha kawża oħra kontra d-Diviżjoni tas-Saħħa dwar aċċessibilità fiċ-Ċentru tas-Saħħa tal-Gżira filwaqt li għamlet erba' protesti ġudizzjarji fir-rigward ta' Sala Sant'Anna, Huggins Pub, Sky Club u Bank of Valletta.

Tabella 4 turi wkoll li l-KNPD irnexxielha tagħlaq 33% tal-ilmenti li ħadmet fuqhom matul dan il-perjodu. Dan il-persentaġġ ifisser tnaqqis ta' 16% tal-ilmenti konklużi li kellha l-KNPD matul

is-sena l-oħra, f'liema sena kienu ngħalqu 49% tal-ilmenti. Filwaqt li perċentwal għoli fl-ilmenti konklużi huwa xi ħaġa pożittiva u jista' jfisser effiċjenza, tindika wkoll disponibiltà aħjar tas-soċjetà in ġenerali sabiex tiġi eliminata d-diskriminazzjoni fil-konfront tal-persuni b'diżabilità f'Malta.

In-numru ta' lmenti li jinsabu quddiem il-Qorti billi nfetħitilhom kawża jew sarilhom protest ġudiżżjarju naqas minn 6 għal 4 ilmenti, u dan hu dovut għall-fatt li matul din is-sena ngħalqu żewġ kawżi li kien hemm fil-Qorti. Fil-fatt il-perċentwal ta' każijiet li kienu quddiem il-Qorti fl-aħħar ta' dan is-sena huwa ta' 2%, li huwa l-istess perċentwal tas-sena ta' qabel. Dawn il-figuri jikkonfermaw l-istrateġija użata mill-KNPD li tirrikorri biss għall-Qorti jew l-arbitraġġ jekk tkun għamlet minn kollox sabiex tinnegozja, toffri medjazzjoni u anke tipperswadi. Il-Qorti jew l-arbitraġġ jintużaw biss f'każijiet fejn dawn l-istrateġiji ma jwasslux għal soluzzjonijiet li tirrispetta d-drittijiet tal-persuni b'diżabilità.

Tabella 4 toffri wkoll analiżi tal-ilmenti li l-KNPD ħadmet fuqhom matul din is-sena, skont it-tip ta' lment. Fil-fatt l-ikbar numru ta' lmenti magħluqa huma relatati mal-aċċessibilità (26 ilment jew 32% tal-ilmenti li kkonkludiet). It-tieni l-ikbar numru ta' lmenti magħluqa huma relatati mal-għoti ta' oġġetti u servizzi (23 ilment jew 28% tal-ilmenti li kkonkludiet). Fil-qasam tal-edukazzjoni, il-KNPD irnexxielha tikkonkludi 18-il ilment (jew 22% tal-ilmenti magħluqa) filwaqt li fil-qasam tax-xogħol, il-KNPD kkonkludiet 9 lmenti (jew 11% tal-ilmenti magħluqa). Il-KNPD ikkonkludiet ukoll 3 ilmenti fl-oqsma tad-djar u 3 ilmenti oħra fl-assigurazzjoni, li jfisser 4% u 2% tal-ilmenti magħluqa għal kull qasam rispettivament.

Fir-rigward tal-ilmenti li fl-aħħar ta' dan il-perjodu baqgħu miftuħin u li trid issir aktar ħidma dwarhom, il-maġġoranza tagħhom (95 ilment jew 60% tal-ilmenti kollha miftuħin) huma relatati mal-aċċessibilità. Erbgħa minn dawn il-każijiet li għadhom miftuħin, u li huma relatati mal-aċċessibilità, spiċċaw quddiem il-Qorti billi jew infetħet kawża jew inkella ġie ppreżentat protest ġudizzjarju. It-tieni l-akbar numru ta' lmenti li għadhom qed jiġu diskussi huwa dak relatat mal-edukazzjoni (38 ilment jew 24% tal-ilmenti

miftuħin) filwaqt li t-tielet l-akbar numru huwa dak relatat mal-għoti ta' oġġetti u servizzi (15-il ilment jew 9% tal-ilmenti miftuħin). Fir-rigward tax-xogħol hemm 5 ilmenti miftuħin (jew 3% tal-ilmenti), fil-qasam tal-assigurazzjoni hemm 3 ilmenti miftuħin (jew 2% tal-ilmenti) filwaqt li fil-qasam tad-djar hemm 2 ilmenti miftuħin (jew 1% tal-ilmenti).

KONTRA MIN SARU L-ILMENTI

F'Tabella 5 jidhru l-ilmenti li rċeviet il-KNPD minn Ottubru 2009 sa Settembru 2010 kontra entitajiet differenti f'kull qasam. Minn din it-tabella jista' jiġi nnutat li:

- L-ikbar numru ta' lmenti relatati mal-qasam tax-xogħol (50%), mal-edukazzjoni (68%) u mad-djar (60%) saru fil-konfront tal-Gvern.
- L-ikbar numru ta' lmenti relatati mal-qasam tal-aċċessibilità saru fil-konfront tal-kunsilli lokali u s-settur privat (34%).
- L-ikbar numru ta' lmenti relatati mal-qasam tal-għoti ta' oġġetti u s-servizzi saru fil-konfront tas-settur privat (45%).
- L-ikbar numru ta' lmenti relatati mal-qasam tal-assigurazzjoni saru fil-konfront tas-settur privat (100%).

L-akbar ċaqlieq tal-ilmenti ġie reġistrat fil-Gvern waħdu fejn kien hemm tnaqqis ta' 31 ilment mis-sena l-oħra (jew tnaqqis ta' 2%). Filwaqt li t-tieni l-akbar ċaqlieq ġie reġistrat fis-settur privat fejn kien hemm tnaqqis ta' 19-il ilment mis-sena l-oħra (jew żieda ta' 3%). It-tielet l-akbar ċaqlieq kien fil-

Tabella 5: **Ilmenti fil-konfront ta' entitajiet u oqsma differenti**

	Gvern		Para		Kunsilli		Knisja		Privat		Total
	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%	
Xogħol	7	50	2	14	-	-	-	-	5	36	14
Eduk	15	68	-	-	-	-	6	27	1	5	22
Aċċ	7	20	3	9	12	34	1	3	12	34	35
Servizzi	9	41	2	9	-	-	1	5	10	45	22
Djar	3	60	-	-	-	-	-	-	2	40	5
Assig	-	-	-	-	-	-	-	-	5	100	5
Total	**41**	**40**	**7**	**6**	**12**	**12**	**8**	**8**	**35**	**33**	**103**

TABELLA 6: X'sar mill-ilmenti skond l-entitajiet

	Mgħl		Disk		Qorti		Total	
	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%
Gvern	35	60	22	37	1	1	58	23
Para	4	21	15	78	-	-	19	7
KL	7	38	11	61	-	-	18	7
Kns	8	15	44	84	-	-	52	21
Priv	27	28	66	68	4	4	97	39
Total	**82**	**33**	**158**	**64**	**4**	**1**	**244**	**100**

konfront tal-Knisja fejn kien hemm tnaqqis ta' 15-il ilment mis-sena l-oħra (jew tnaqqis ta' 5%) filwaqt li r-raba' l-akbar ċaqlieq kien fil-konfront ta' entitajiet parastatali fejn kien hemm tnaqqis ta' 7 ilmenti (jew tnaqqis ta' punt perċentwali). Fl-aħħarnett ta' min isemmi li l-ilmenti fil-konfront tal-Kunsilli Lokali żdiedu bi 3 (minn 9 għal 12-il ilment jew żieda ta' 7% mis-sena l-oħra). Kif jidher f'rapporti oħrajn ta' din il-Liġi fi snin preċedenti, dawn iċ-ċifri jindikaw li bħal donnu l-persuni b'diżabilità f'pajjiżna jħossuhom aktar kunfidenti li jagħmlu lmenti kontra l-Gvern milli kontra s-settur privat.

Tabella 6 toffri analiżi dwar il-244 ilment li ġew investigati mill-KNPD matul din is-sena skont l-entitajiet li kontrihom saru l-ilmenti u x'kien ir-riżultat ta' din il-ħidma.

Din it-tabella turi li l-KNPD irnexxielha tagħlaq 33% tal-ilmenti li kellha matul din is-sena li jfisser tnaqqis ta' 16% fuq is-sena l-oħra. L-ikbar numru ta' lmenti magħluqa kienu fil-konfront tal-Gvern (60% tal-każijiet), filwaqt li t-tieni u t-tielet l-akbar numru ta' lmenti magħluqa kienu fil-konfront tal-kunsilli lokali (38% tal-każijiet) u tas-settur privat (28%). L-ilmenti magħluqa fil-konfront ta' entitajiet parastatali kienu ta' 21% filwaqt li r-rata tal-ilmenti magħluqa fil-konfront tal-Knisja kienet ta' 15%. Ta' min wieħed igħid li dan jinkludi l-ilmenti kollha li hemm rigward aċċessibilità fil-knejjes parrokkjali fejn gradwalment qed jiġi reġistrat progress.

IL-QORTI JEW ARBITRAĠĠ

Fl-aħħar ta' dan il-perjodu l-KNPD kellha każ wieħed li kien quddiem il-Qorti fejn tkompliet tinstema' l-kawża kontra d-Diviżjoni tas-Saħħa rigward l-aċċessibilità fiċ-Ċentru tas-Saħħa tal-Gzira peress li dan joffri s-servizzi tiegħu mit-tieni sular u m'hemmx lift.

Il-KNPD irnexxielha tagħlaq il-każ li kellha l-Qorti dwar l-amministrazzjoni tal-medicini lill-istudenti b'diżabilità waqt il-ħin tal-iskola. Dan għaliex wara taħditiet li l-KNPD kellha mal-Ministeru tal-Edukazzjoni barra l-Qorti, instabet soluzzjoni billi l-Ministeru informa lill-KNPD li minn Settembru 2009 kien għamel ftehim biex jixtri dan is-servizz mingħand l-MMDNA. U b'hekk *nurses* tal-MMDNA qed jintbagħtu fl-iskejjel biex jagħtu l-medicina li jeħtieġu l-istudenti.

Każ ieħor li ngħalaq kien dak kontra l-Bank Banif, fejn ġie ffirmat ftehim rigward aċċessibilità fiżika fil-fergħat ta' dan il-bank u opportunitajiet indaqs fix-xogħol tal-Bank.

Il-KNPD kellha wkoll 4 każijiet oħra fejn ġie ppreżentat protest ġudizzjarju: 3 matul is-sena l-oħra u 1 din is-sena. Tlieta minn dawn huma relatati mal-aċċessibilità fiżika u saru fil-konfront tas-sidien ta' Sala Sant'Anna, Huggins Pub u Sky Club. Filwaqt li l-każ l-ieħor huwa relatat mal-assigurazzjoni u sar fil-konfront tal-Bank of Valletta.

BORD DWAR L-EŻAMI TA' X'INHU RAĠONEVOLI

Il-Liġi Opportunitajiet Indaqs (Persuni b'Diżabilità) tobbliga lill-KNPD li tirċievi lmenti ta' diskriminazzjoni, tinvestigahom, toffri medjazzjoni biex tinstab soluzzjoni u jekk tħoss il-ħtiega, tressaq il-każ tagħha quddiem l-Arbitraġġ jew il-Qorti. Obbligu ieħor li għandha l-KNPD huwa li tagħti pariri dwar it-tħaddim u l-infurzar ta' din il-Liġi kemm lill-persuni b'diżabilità u lill-familji tagħhom imma wkoll lill-bqija tas-soċjetà, li għandhom xi obbligi skont din il-Liġi.

Il-KNPD trid twettaq din il-ħidma fil-parametri ta' dak li l-istess Liġi tiddefinixxi bħala "raġonevoli" (Kapitlu IV). Għaldaqstant il-KNPD għandha bord li jgħinha tiddeċiedi x'għandu jiġi kkunsidrat bħala raġonevoli f'każijiet partikulari. Dan il-bord jitmexxa mis-Sur Joseph M Camilleri, Ċermen tal-KNPD. Il-membri l-oħra ta' dan il-bord huma: is-Sna Marianne Debono, maniġer

tat-Taqsima Liġi Opportunitajiet Indaqs fil-KNPD, is-Sur John Peel (ġenitur ta' persuna b'diżabilità li ma tistax tirrappreżenta lilha nnifisha), is-Sur Joseph B Camilleri (mis-settur pubbliku), is-Sna Anne McKenna (mis-settur privat) u l-Perit Dr Joseph Spiteri (konsulent tekniku). Is-Sna Marie Portelli (li hi *draughtsperson* tal-KNPD) hi s-segretarja ta' dan il-bord.

Il-maġġoranza assoluta tal-każijiet li jitressqu lil dan il-bord ikunu kontestazzjoni tal-pożizzjoni li tkun ħadet il-KNPD meta tivvettja applikazzjonijiet għall-iżvilupp li jsiru lill-MEPA. Ta' min jgħid ukoll li ħafna mill-każijiet imressqa jiġu negozjati flimkien mal-applikanti u għalhekk ħafna mid-deċiżjonijiet meħuda mill-bord ikunu aċċettati bħala raġonevoli imma b'ċertu kundizzjonijiet. F'ħafna mill-każijiet ukoll, il-bord jitlob għal aktar informazzjoni biex ikun jista' jasal għal deċiżjoni. F'Tabella 7 wieħed jista' jara l-ħidma ta' dan il-bord f'dawn l-aħħar seba' snin. Fil-fatt matul din is-sena kien hemm żieda ta' 9 każijiet li ra l-bord mill-aħħar sena (minn 73 għal 82 każ) fejn 32 minn dawn (jew 39%) ġew aċċettati bħala li huma raġonevoli b'ċertu kundizzjonijiet. Min-naħa l-oħra 26 każ (jew 32%) ma ġewx aċċettati filwaqt li kien hemm 24 każ (jew 29%) fejn intalbet aktar informazzjoni.

Ta' min jgħid ukoll li n-numru ta' każijiet li tressqu lil dan il-bord matul din is-sena (82 każ) kien l-ogħla wieħed li qatt ra l-bord kemm ilu mwaqqaf, liema numru huwa ferm ogħla mill-medja għas-seba' snin li ilu jiffunzjona dan il-bord (58). Din iż-żieda qawwija tkompli tindika l-ħidma kbira li qed tagħmel il-KNPD f'dan ir-rigward. Minn Tabella 7, wieħed jista' josserva wkoll li wara tant snin fejn in-numru ta' każijiet li ma ġewx aċċettati mill-bord kien ikun ikbar min-numru ta' dawk li ġew aċċettati, matul din is-sena kellna maġġoranza tal-każijiet (39%) li ġew aċċettati. Din tista' titqies bħala xi ħaġa pożittiva ħafna.

KONSULTAZZJONI

Kif għamlet fis-snin preċedenti, il-KNPD kompliet tagħti importanza qawwija lill-aspett edukattiv ta' din il-Liġi u fil-fatt matul din is-sena kompliet bl-impenn tagħha sabiex toffri servizz ta' konsulenza dwar din il-Liġi kemm lil dawk li jaħdmu b'mod dirett f'dan il-qasam (persuni b'diżabilità nfushom, il-familjari

TABELLA 7: Bord dwar l-eżami ta' x'inhu raġonevoli

	03/04		04/05		05/06		06/07		07/08		08/09		09/10		Total 03/10	
	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%	%	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%
Każijiet diskussi	51		71		59		29		39		73		82		404	
Raġonevoli b'kundizzjo-nijiet	30	59	27	38	15	25	11	38	15	38	27	37	32	39	157	39
Mhux raġonevoli	21	41	44	62	44	75	18	62	24	62	29	40	26	32	206	51
Iktar informazzjoni mitluba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	22	24	29	40	10
Riferuti għall-bord tal-KNPD	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	0

tagħhom, u anke organizzazzjonijiet u professjonisti), kif ukoll dawk il-persuni jew entitajiet li għandhom xi obbligi b'din il-Liġi (bħal ma huma min iħaddem dawk li joffru servizzi, entitajiet edukattivi u l-bqija). In-numru ta' konsultazzjonijiet li kellha l-KNPD f'dan ir-rigward kompla jkun wieħed qawwi.

KONKLUŻJONI

Kif għamlet s'issa, il-KNPD se tkompli timpenja ruħha sabiex tiżgura li l-Liġi Opportunitajiet Indaqs (Persuni b'Diżabilità) tibqa' tiġi mħarsa sewwa u b'dan il-mod persuni b'diżabilità u l-familjari tagħhom ikollhom l-ogħla kwalità ta' ħajja possibbli. Dan l-impenn tal-KNPD ikompli jissaħħaħ ħafna aktar meta Malta, kif inhi impenjata li tagħmel, tirratifika l-Konvenzjoni Internazzjonali dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità kif ukoll il-Protokoll Mhux Obbligatorju li hemm ma' din il-Konvenzjoni, speċjalment issa li din ġiet ratifikata mill-Unjoni Ewropea. Għalhekk filwaqt li għas-

sena d-dieħla l-KNPD trid tkompli bil-ħidma tagħha sabiex titħares il-Liġi Opportunitajiet Indaqs, trid tkompli taħdem ukoll sabiex pajjiżna jirratifika fl-iqsar żmien possibbli din il-Konvenzjoni (u l-Protokoll) u sussegwentement tara wkoll li din il-Konvenzjoni qed tiġi implimentata bis-sħiħ fil-prattika.

Anne-Marie Callus
Direttur Ezekuttiv

Marianne Debono
Koordinatur- Taqsima LOI

Elvin Sciberras
Assistant Manager – Taqsima LOI

LISTA TA' LMENTI KOLLHA

Dawn l-ilmenti hemm dettalji dwarhom f'paġni 11 sa 28

XOGĦOL - ILMENTI MIS-SNIN TA' QABEL

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
L-ilmenti mis-snin ta' qabel ingħalqu kollha qabel Ottubru 2009					

XOGĦOL - ILMENTI GODDA

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
1	Talba biex jaħdem b'sigħat imnaqqsa	Magħluq	Gvern	Ministeru tal-Gustizzja	Ottubru 2009
2	Tpoġġiet fi scale iktar baxx minħabba d-diżabilità tagħha u mingħajr prospetti ta' promozzjoni	Diskuss	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Ottubru 2009
3	Titlob li fl-ingaġġ ta' *Supply LSA* jkun hemm klawsola li tgħid li dawn jistgħu ma jqandlux persuni b'diżabilità	Magħluq	Gvern	Direttorat għal Servizzi Edukattivi	Lulju 2010
4	Akkomodazzjoni biex persuna b'diżabilità tibqa' tgħallem	Diskuss	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Settembru 2010
5	Akkomodazzjoni għall-impjieg	Magħluq	Privat	Privat	Lulju 2010
6	Talba biex jipparkja f'parkeġġ riservat tal-pubbliku u mhux tal-ħaddiema	Magħluq	Privat	MIA	Novembru 2009
7	Transfer diskriminatorju	Diskuss	Privat	GO	Diċembru 2009

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
8	Ksur ta' permess maħruġ minn Transport Malta	Magħluq	Parastatali	TM	Diċembru 2009
*9	*Car Park attendants* li jaħdmu fl-istess *car park* fejn jaħdem hu qed iqabbdu nies oħrajn jaħdmu minn flokhom meta suppost iqabbdu lilu	Diskuss	Parastatali	TM	Jannar 2010
10	Telf tal-impjieg wara li weġġa' fuq ix-xogħol	Magħluq	Privat	Privat	Mejju 2010
11	Tistaqsi għaliex għandha tagħmel l-eżamijiet biex tidħol bħala skrivana mal-Gvern jekk hi għandha *Ordinary Levels* fil-Malti u fl-Ingliż	Magħluq	Gvern	OPM	Lulju 2010
*12	Tilfet ix-xogħol b'mod inġust peress li ma qalulhiex x'inhuma l-kundizzjonijiet tax-xogħol (jiġifieri li kienet sostituta ta' persuna li kienet fuq *maternity leave*)	Magħluq	Privat	Privat	Lulju 2010
13	Trattament ħażin wara transfer	Diskuss	Gvern	Divizjoni tas-Saħħa	Awwissu 2010
14	Bżonn ta' flessibilità fil-ħin tax-xogħol	Magħluq	Gvern	ST Electronics	Settembru 2010

EDUKAZZJONI - ILMENTI MIS-SNIN TA' QABEL

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
*15	Nuqqas ta' għoti ta' mediċini fl-iskejjel	Magħluq	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Jannar 2003
*16	Studenta b'diżabilità tintbagħat id-dar meta l-LSA tkun assenti	Magħluq	Knisja	Skola tal-Knisja	Awwissu 2006

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
*17	Skejjel ta' Għawdex	Diskuss	Gvern	Ministeru ta' Għawdex	Novembru 2006
18	Aċċess għall-palk	Diskuss	Gvern	FTS	Diċembru 2006
*19	Aċċessibilità fi skejjel tal-kompjuter (ara Tabella A)	Diskuss	Privat	Skejjel tal-kompjuter	Awwissu 2008
*20	Aċċessibilità fil-Junior College	Diskuss	Parastatali	Università ta' Malta	Ottubru 2008

EDUKAZZJONI - ILMENTI GODDA

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
21	Ma jistax jibqa' għall-attivitajiet wara l-ħin tal-iskola bħall-istudenti l-oħra għax m'hemmx *LSA*	Magħluq	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Novembru 2009
22	Aċċess fiżiku fil-Kulleġġ	Magħluq	Privat	St Martin's College	Novembru 2009
23	Nuqqas ta' *helper*	Magħluq	Gvern	Skola San Miguel	Novembru 2009
24	Talba għall-akkomodazzjoni raġonevoli fil-kors ta' Diploma in Food Preparation & Service tal-ITS	Magħluq	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Ottubru 2009
25	Nuqqas ta' akkomodazzjoni li tinħtieġ fl-istudji	Diskuss	Gvern	Università ta' Malta	Diċembru 2009

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
26	Nuqqas ta' akkomodazzjoni (enlarged graph) li tinħtieġ għall-eżami tal-MATSEC	Magħluq	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Jannar 2010
27	Diffikultajiet fl-akkomodazzjoni meħtieġa fl-iskola	Diskuss	Gvern	Skola Helen Keller	Mejju 2010
28	Arranġamenti inkonsistenti waqt l-eżamijiet tal-MATSEC	Magħluq	Gvern	Università ta' Malta	Mejju 2010
29	Akkomodazzjoni provduta fil-Kulleġġ San Benedittu	Diskuss	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Ġunju 2010
30	Akkomodazzjoni ta' ħin itwal waqt l-eżami tal-ECDL	Magħluq	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Lulju 2010
31	Trasport aċċessibbli għall-iskola	Magħluq	Knisja	Seminarju ta' Malta	Settembru 2010
32	Trasport aċċessibbli għall-iskola	Diskuss	Knisja	Skola St Joseph	Ġunju 2010
33	Student li għandu Down syndrome ma jitħalliex jitla' żewġ sulari taraġ mat-tfal tal-klassi tiegħu jekk mhux fil-preżenza tal-*LSA*	Diskuss	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Frar 2010
34	L-*LSA* ma titħalliex takkumpanja lil tifel għall-i*speech therapy*	Magħluq	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Marzu 2010
35	Student b'awtiżmu ilu xahar ma jmur skola minħabba diffikultajiet mal-*LSA*	Magħluq	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Marzu 2010
36	*Bullying* fuq persuna b'diżabilità fil-klassi tagħha	Magħluq	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Marzu 2010

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
37	Telgħet għal skola tal-Knisja iżda xorta waħda ġiet irrifjutata milli tattendi	Diskuss	Knisja	Knisja ta' Malta	April 2010
38	L-għażla ta' studenti b'diżabilità għall-Form 1 fl-iskejjel tal-Knisja	Magħluq	Knisja	Knisja ta' Malta	Awwissu 2010
39	Klabb Sajf miftuħ biss għal min jieħu l-*complementary classes* waqt is-sena skolastika	Magħluq	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Mejju 2010
40	Tfal li għandhom bżonn *LSA* m'humiex aċċettati għal Skola Sajf	Magħluq	Knisja	Parroċċa Marsascala	Ġunju 2010
41	Servizzi offruti fis-sajf għal studenti b'diżabilità	Magħluq	Gvern	Divizjoni tal-Edukazzjoni	Ġunju 2010
42	Il-proċedura dwar kif jintgħażlu studenti b'diżabilità	Magħluq	Knisja	Knisja	Ġunju 2010

AĊĊESSIBILITA' - ILMENTI MIS-SNIN TA' QABEL

Nr	Settur	Status	Settur'	Entità	Infetaħ
43	Aċċessibilità fl-entratura prinċipali ta' Evans Building	Diskuss	Gvern	Div tas-Saħħa	Novembru 2000
*44	Aċċessibilità fl-Uffiċċju Distrettwali tas-Sigurtà Soċjali	Diskuss	Gvern	Dip tas-Sigurtà Soċjali	Novembru 2005
*45	Aċċessibilità għar-Reġistru Pubbliku għall-uffiċċju	Diskuss	Gvern	Reġistru Pubbliku	Lulju 2006

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
*46	Aċċessibilità fil-House of Catalunya, il-Belt Valletta	Magħluq	Gvern	Government Property Division	Ottubru 2008
*47	Nuqqas ta' lift fiċ-Ċentru tas-Saħħa, Gżira	Qorti/ Kawża	Gvern	Div tas-Saħħa	Lulju 2001
*48	Aċċessibilità għall-Bereġ u ċ-Ċentri tas-Saħħa	Diskuss	Gvern	Divizjoni tas-Saħħa	Awwissu 2006
*49	Aċċess fl-entratura prinċipali tal-knejjes parrokkjali ta' Għawdex (ara Tabella B)	Diskuss	Knisja	Djocesi ta' Għawdex	Awwissu 2002
*50	Aċċess fl-entratura prinċipali tal-knejjes parrokkjali ta' Malta (ara Tabella C)	Diskuss	Knisja	Knisja ta' Malta	Ottubru 2004
51	Nuqqas ta' aċċessibilità	Diskuss	Knisja	Istitut Kattoliku	Novembru 2007
52	Nuqqas ta' aċċessibilità fil-każin	Diskuss	Privat	Każin tal-Banda San Gwann	Marzu 2003
53	Nuqqas ta' aċċessibilità fil-każin	Diskuss	Privat	Każin tal-Banda Sant'Antnin B'Kara	Awwissu 2003
54	Nuqqas ta' aċċessibilità fil-bini tal-Kunsill	Diskuss	Kunsilli	Kunsill Lokali Mġarr	Marzu 2004
*55	Nuqqas ta' tojlit aċċessibbli	Diskuss	Privat	Valletta Waterfront	Awwissu 2004

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
*56	Nuqqas ta' aċċessibilità fl-Aula Magna	Diskuss	Gvern	Università ta' Malta	Ottubru 2005
57	Nuqqas ta' aċċessibilità għat-teatru	Diskuss	Privat	Empire Cinema	Marzu 2006
58	Arranġamenti għas-swali taċ-Ċinema u aċċessibilità fl-Eden Superbowl	Diskuss	Privat	Eden Leisure Group	Marzu 2009
*59	Nuqqas ta' aċċessibilità fi Triq tas-Sgħajtar, in-Naxxar	Diskuss	Parastatali	Transport Malta	Marzu 2006
60	Nuqqas ta' aċċessibilità fi Triq l-Aħwa Galea, il-Mosta	Diskuss	Kunsilli	Kunsill Lokali Mosta	Marzu 2006
*61	Aċċessibilità għas-sala	Qorti/ Protest	Privat	Sala Sant'Anna	Lulju 2006
62	Nuqqas ta' aċċessibilità	Diskuss	Gvern	Belvedere Mdina	Ottubru 2006
63	Aċċess għall-bajja ta' Buġibba	Diskuss	Gvern	Min tat-Turizmu	Ġunju 2007
64	Nuqqas ta' aċċess għall-esibizzjonijiet ta' Heritage Malta	Magħluq	Gvern	Heritage Malta	Awwissu 2007
65	Parkeġġ riservat għall-persuni b'diżabilità huwa bil-ħin	Diskuss	Kunsilli	Kunsill Lokali Żejtun	Ġunju 2008
*66	Aċċessibilità fil-fergħat tal-bank	Magħluq	Privat	Banif Bank	Jannar 2008
*67	Aċċessibilità fil-fergħat tal-bank	Diskuss	Knisja	APS Bank	April 2008
*68	Aċċessibilità fil-fergħat tal-bank	Diskuss	Privat	Lombard Bank	April 2009

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
69	Aċċess fiżiku fil-ħwienet tal-McDonald's	Diskuss	Privat	McDonald's	Ġunju 2008
70	Aċċess fiżiku fil-ħwienet tal-Food Chain Holdings Ltd	Diskuss	Privat	Food Chain Holdings	Ġunju 2008
*71	Nuqqas ta' aċċessibilità fil-lukanda	Diskuss	Privat	Lukanda Excelsior	Lulju 2008
*72	Nuqqas ta' aċċessibilità fil-lukanda	Diskuss	Privat	Lukanda Dolmen	April 2009
73	Nuqqas ta' aċċessibilità fil-lukanda u l-madwar	Diskuss	Privat	Lukanda Hilton	Settembru 2005
*74	Nuqqas ta' aċċessibilità fil-lukanda	Diskuss	Privat	Lukanda Le Meridien	Lulju 2009
75	Nuqqas ta' aċċess għax-*showroom* il-ġdida	Diskuss	Privat	Joinwell	Novembru 2008
76	Nuqqas ta' aċċessibilità fix-*showroom*	Diskuss	Privat	Diamonds International, Portomaso	Diċembru 2008
77	Nuqqas ta' aċċessibilità fil-Euro Pharma l-ġdid	Diskuss	Privat	Michele Peresso Ltd	Marzu 2009
78	Nuqqas ta' aċċessibilità fir-ristorant	Diskuss	Privat	China House Restaurant	Diċembru 2008
79	Aċċessibilità għar-ristorant	Diskuss	Privat	China Town Cuisine	Settembru 2009

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
80	Aċċess fiżiku	Diskuss	Privat	Penang Restaurant	Ġunju 2009
81	Nuqqas ta' aċċessibilità	Diskuss	Privat	Ta' Pawlu Restaurant	Novembru 2007
*82	Nuqqas ta' aċċessibilità	Qorti/ Protest	Privat	Huggins Pub	Jannar 2007
83	Nuqqas ta' aċċessibilità	Diskuss	Privat	Għall-Kafe'	Jannar 2007
*84	Aċċessibilità għad-diskoteka	Qorti/ Protest	Privat	Sky Club	Lulju 2009
*85	Tojlit aċċessibbli	Magħluq	Gvern	St James Cavalier	Jannar 2009
*86	Nuqqas ta' rampa fil-bankina	Diskuss	Parastatali	Transport Malta	April 2009
*87	Bankina ġdida fi Triq il-Knisja, Xagħra	Diskuss	Parastatali	Transport Malta	Ottubru 2008
*88	Nuqqas ta' aċċessibilità fil-bankini	Diskuss	Parastatali	Transport Malta	Lulju 2005
89	Aċċessibilità ta' bankini	Diskuss	Kunsilli	Kunsill Lokali Floriana	Settembru 2009
*90	*Zebra crossings* mingħajr rampi	Diskuss	Parastatali	Transport Malta	April 2009

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
91	Rampi mblukkati bil-karozzi	Diskuss	Gvern	Kumm tal-Pulizija	April 2009
92	Bankina mblukkata	Magħluq	Privat	Sa Maison Bar	Awwissu 2009
93	Aċċess fiżiku fil-ħwienet ta' Marks & Spencer	Diskuss	Privat	Marks & Spencer	Mejju 2009
94	Parkeġġ riservat	Diskuss	Kunsilli	Kunsill Lokali Pietà	Lulju 2009
95	Parkeġġ riservat	Diskuss	Parastatali	Transport Malta	Lulju 2009
96	Parkeġġ riservat waqt il-festa	Diskuss	Gvern	Kumm tal-Pulizija	Lulju 2009

AĊĊESSIBILITA' – ILMENTI GODDA

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
97	Ostaklu fuq bankina f'Birkirkara ilu aktar minn xahar	Magħluq	Kunsilli	Kunsill Lokali B'kara	Jannar 2010
98	Talba għall-permess biex jagħmel rampa fuq bankina	Magħluq	Kunsilli	Kunsill Lokali Dingli	Ottubru 2009
99	Bankina mhux aċċessibbli	Magħluq	Kunsilli	Kunsill Lokali Attard	Frar 2010
100	Aċċessibilità f'Cart Street	Magħluq	Kunsilli	Kunsilli Lokali Valletta	Mejju 2010

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
101	Talba biex titranġa rampa mkissra fi Triq Miggiani	Diskuss	Kunsilli	Kunsill Lokali Hamrun	Novembru 2009
102	Aċċessibilità għall-uffiċċji pubbliċi	Magħluq	Kunsilli	Kunsill Lokali Msida	Novembru 2009
103	Tojlit aċċessibbli ma jintużax	Diskuss	Privat	Heat Bar	Diċembru 2009
104	Tojlit aċċessibbli ma jintużax	Diskuss	Privat	Hard Rock	Diċembru 2009
105	Tojlit aċċessibbli ma jintużax	Magħluq	Privat	Browns	Diċembru 2009
106	Armar tal-festi jitwaħħal f'parkeġġi riservati tal-persuni b'diżabilità	Magħluq	Knisja	Knisja ta' Malta	Novembru 2009
107	Użu tal-parkeġġ riservat	Magħluq	Privat	LIDL	Frar 2010
108	Użu ħażin tal-parkeġġ riservat u tojlit aċċessibbli	Magħluq	Privat	Pavi Supermarket	April 2010
109	Nuqqas ta' parkeġġi riservati	Magħluq	Privat	Lukanda Fortina	April 2010
110	Parkeġġ riservat għall-persuni b'diżabilità jiġi ostakolat minn *kiosk*	Diskuss	Kunsilli	Kunsill Lokali Paola	Lulju 2010
111	*Parking sign* quddiem il-bieb joħloq ostaklu biex persuna li tuża l-wheelchair tidħol id-dar	Magħluq	Parastatali	Transport Malta	Settembru 2010
112	It-triq u r-rampa fi Triq Santa Rita fir-Rabat jiġu ostakolati minn umbrelel, siġġijiet u mwejjed.	Diskuss	Gvern	Kummissarju tat-Tfal	Mejju 2010
113	CVA parking u użu ħażin tal-Blue Badge	Magħluq	Kunsilli	Kunsill Lokali Valletta	Jannar 2010

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
114	Ilment dwar ir-rati ta' ħlas tas-CVA	Magħluq	Parastatali	Transport Malta	April 2010
115	Aċċessibilità fil-Fun Park, Ta' Qali	Magħluq	Gvern	Ministeru għar-Rizorsi u Infrastruttura	Jannar 2010
116	Nuqqas ta' aċċessibilità u akkomodazzjoni meħtieġa	Magħluq	Privat	Marsa Racing Club	Jannar 2010
117	Aċċessibilità fil-Belvedere ta' Għajnsielem	Diskuss	Kunsilli	Kunsill Lokali Għajnsielem	April 2010
118	Aċċessibilità fix-showroom ġdida	Diskuss	Privat	Forestals	Marzu 2010
119	Aċċessibilità fir-ristorant	Magħluq	Privat	Lo Squero Restaurant	April 2010
120	Aċċessibilità fit-Tourist Information Office fil-Valletta Waterfront	Magħluq	Gvern	Awtorità Maltija tat-Turizmu	Mejju 2010
121	Telgħa ġdida f'Tignè Point hija wieqfa wisq	Diskuss	Privat	Privat	Ġunju 2010
122	Aċċessibilità fi snack bar fin-Naxxar	Diskuss	Privat	Privat	Ġunju 2010
123	Aċċessibilità fi ħwienet f'Ħaż-Żabbar	Magħluq	Gvern	MEPA	Awwissu 2010
124	Aċċessibilità f'tojlits pubbliċi	Diskuss	Kunsilli	Kunsill Lokali Mellieħa	Mejju 2010

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
125	Aċċessibilità u periklu f'Xatt il-Pwales	Diskuss	Kunsilli	Kunsill Lokali San Pawl il-Bahar	Mejju 2010
126	Aċċessibilità fil-Bajja tal-Mellieħa	Diskuss	Gvern	Awtorità Maltija għat-Turizmu	Ġunju 2010
*127	Aċċessibilità fil-Kumpless Sportiv u Pixxina Nazzjonali	Diskuss	Parastatali	Kunsill Malti għall-Isport	Ġunju 2010
128	L-Għassa tal-Puluzija ta' Wied il-Għajn mhiex aċċessibbli għal persuni b'diżabilità minħabba taraġ għoli ħafna	Diskuss	Gvern	Kumm tal-Pulizija	Awwissu 2010
129	Aċċessibilità tal-lift	Magħluq	Privat	Hunter's Palace	Awwissu 2010
130	Aċċessibilità fil-Belt Valletta	Magħluq	Kunsilli	Kunsill Lokali Valletta	Awwissu 2010
131	Aċċessibilità f'Għawdex	Magħluq	Gvern	Awtorità Maltija għat-Turizmu	Lulju 2010

GĦOTI TA' OĠĠETTI U SERVIZZI – ILMENTI MIS-SNIN TA' QABEL

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
132	Aċċessibilità fil-websajt	Diskuss	Privat	Bank of Valletta	Marzu 2005
*133	Aċċessibilità fil-websajt	Magħluq	Privat	Melita	Marzu 2005

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
*134	Aċċessibilità fil-websajt	Magħluq	Knisja	Djocesi ta' Għawdex	Awwissu 2006
135	Aċċessibilità fil-websajt	Diskuss	Knisja	Knisja ta' Malta	Jannar 2006
136	Aċċessibilità fil-websajt	Diskuss	Knisja	APS Bank	April 2008
*137	Aċċessibilità fil-websajt	Magħluq	Privat	Yellow Pages	Ġunju 2008
138	Aċċessibilità fil-websajt	Diskuss	Parastatali	GO	Lulju 2009
139	Aċċessibilità fil-websajt	Diskuss	Parastatali	Lombard Bank	Settembru 2009
*140	Bdil fit-timetable tal-karozzi tal-linja	Diskuss	Parastatali	Transport Malta	Jannar 2007
*141	Aċċessibilità għall-Valletta Park & Ride	Diskuss	Parastatali	Transport Malta	Frar 2007
*142	Aċċessibilità għall-programm Xarabank	Magħluq	Privat	Where's Everybody?	April 2007
*143	Nuqqas ta' sottotitoli fil-programmi	Diskuss	Parastatali	GO	April 2009
144	Permess biex tidħol bil-vettura ħdejn l-iskola	Diskuss	Kunsilli	Kunsill Lokali B'kara	Novembru 2008
145	Informazzjoni ċara dwar servizzi aċċessibbli	Magħluq	Privat	Gozo Channel	Frar 2009
146	Aċċessibilità fl-applikażżjonijiet għall-fondi mill-ERDF u ESF	Magħluq	Gvern	Segretarju Parlamentari għal Konsultazzjoni Pubblika	Ġunju 2009

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
*147	Servizz ta' karozzi *hand controlled* għall-kiri	Diskuss	Privat	RACA	Ġunju 2006

GĦOTI TA' OĠĠETTI U SERVIZZI - ILMENTI GODDA

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
*148	Aċċessibilità għall-websajt tan-Notte Bianca	Magħluq	Gvern	Malta Council for Culture & the Arts	Awwissu 2010
*149	Aċċessibilità għall-websajt tal-Knisja ta' Malta	Magħluq	Knisja	Djocesi ta' Malta	Ġunju 2010
150	Twaqqaf is-servizz tal-*Home Help*	Magħluq	Gvern	Dipartiment għall-Anzjani	Novembru 2009
151	Twaqqfet il-pensjoni minħabba korriment fuq il-post tax-xogħol fl-età ta' 61 sena	Magħluq	Gvern	Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali	Diċembru 2009
152	Persuna li kienet tieħu l-*allowance* tat-tfal b'diżabilità m'għandhiex dritt għall-pensjoni tad-diżabilità	Magħluq	Gvern	Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali	Diċembru 2009
153	Ilment li wara 5 snin li tiżżewweġ persuna b'diżabilità ma tibqax tieħu l-pensjoni jekk il-mara tkun taħdem	Magħluq	Gvern	Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali	April 2010
154	Għalkemm flimkien ma jilħaqx il-paga minima, twaqqaflu s-*sickness benefit* għax sab xogħol *part time*	Magħluq	Gvern	Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali	Marzu 2010
155	Ilment dwar qlib tal-pensjoni fuq il-persuna b'diżabilità intellettwali	Magħluq	Gvern	Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali	April 2010

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
*156	Servizz ta' karozzi *hand controlled* għall-kiri	Diskuss	Privat	Merlin	Diċembru 2009
*157	Servizz ta' karozzi *hand controlled* għall-kiri	Diskuss	Privat	John's Group	Diċembru 2009
*158	Servizz ta' karozzi *hand controlled* għall-kiri	Diskuss	Privat	Thrifty	Diċembru 2009
*159	Servizz ta' karozzi *hand controlled* għall-kiri	Magħluq	Privat	Garden of Eden	Diċembru 2009
*160	Servizz ta' karozzi *hand controlled* għall-kiri	Magħluq	Privat	Paramount	Diċembru 2009
*161	Servizz ta' karozzi *hand controlled* għall-kiri	Magħluq	Privat	Wembley	Diċembru 2009
162	Kiri ta' van aċċessibbli għal siġġu tar-roti	Magħluq	Privat	Privat	Marzu 2010
163	Proviżjoni ta' *taxis* aċċessibbli għal kulħadd	Magħluq	Privat	RACA	Lulju 2010
164	Kont għoli u mingħajr irċevuti mill-amministratur tal-kondominju	Magħluq	Privat	Privat	Marzu 2010
165	Trattament ħażin fl-*Outpatients* fl-iSptar Mater Dei	Diskuss	Gvern	Sptar Mater Dei	April 2010
166	Nuqqas ta' akkomodazzjoni addattata	Diskuss	Parastatali	Airmalta	April 2010
167	Rifjutati *withdrawals* mill-kont tal-Bank fuq isimha minn persuna li għandha nuqqas intellettwali	Magħluq	Privat	HSBC	Ġunju 2010
168	Nuqqas ta' akkomodazzjoni addattata fuq l-ajruplan	Magħluq	Parastatali	Airmalta	April 2010

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
169	Ilment rigward l-eżenzjoni mill-ħlas tal-liċenzja tat-triq	Magħluq	Gvern	Ministeru tal-Finanzi	Ġunju 2010

ASSIGURAZZJONI – ILMENTI MIS-SNIN TA' QABEL

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
*170	Assigurazzjoni ta' persuna b'diżabilità	Qorti	Privat	Middlesea Insurance u BOV	Frar 2007

ASSIGURAZZJONI – ILMENTI GODDA

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
171	Talba għall-assigurazzjoni minħabba self fuq id-dar	Magħluq	Privat	Middlesea Insurance	Diċembru 2009
172	Nuqqas ta' provediment ta' van li jieħu siġġu tar-roti wieħed waqt li l-van personali kien għat-tiswija wara ħabta	Magħluq	Privat	Gasan Insurance	Marzu 2010
*173	L-assigurazzjoni tal-ivvjaġġar hija diskriminatorja	Diskuss	Privat	Cordina Insurance Agency	Mejju 2010
*174	Il-kundiżzjonijiet tal-*booking* u l-assigurazzjoni tal-ivvjaġġar huma diskriminatorji	Diskuss	Privat	Britannia Services Ltd	Ġunju 2010
*175	Talba għal kumpens għax intilfet btala	Diskuss	Privat	ROCS Insurance	Settembru 2010

DJAR – ILMENTI MIS-SNIN TA' QABEL

Nr	Ilment	Status	Settur	Entità	Infetaħ
L-ilmenti mis-snin ta' qabel ingħalqu kollha qabel Ottubru 2009					

DJAR – ILMENTI ĠODDA

Nr	Ilment	Status	Entità	Infetaħ
*176	Appartamenti mhux aċċessibbli minħabba rampa perikoluża	Magħluq	Awtorità tad-Djar	Marzu 2010
*177	Il-ġirien ta' persuna b'diżabiltà ma jaqblux li ssir rampa fil-parapett tal-komun	Diskuss	Privat	Ġunju 2010
178	Ħtieġa li jinbidel appartament minħabba d-diżabilità	Magħluq	Awtorità tad-Djar	Ġunju 2010
179	Allokazzjoni ta' djar li m'humiex skont il-ħtieġa tal-persuna b'diżabilità	Magħluq	Awtorità tad-Djar	Lulju 2010
180	*Upgraded* lift mhux aċċessibbli	Diskuss	Privat	Awwissu 2010

TABELLA A

19. SKEJJEL TAL-KOMPJUTER

1	Compex Computer
2	Computer Domain
3	Electronic Products
4	Execu Train
5	Holistic Technoloġies
6	Horizon 2000
7	Integrated Business Systems
8	ITIS
9	Key Training
10	Learn Key
11	Malta Institute for Computer Studies
12	STC Training
13	St Mark's
14	St Martin's
15	TCTC
16	Innovate Training Institute
17	Computime Ltd
18	Quantum Solutions
19	St Thomas
20	Future Focus
21	Euro Canadian Electronics Ltd
22	Educational Support Serv Ltd
23	Computer Advisory Service
24	Trigold Ltd
25	Success Malta Ltd
26	Learning & Development Centre
27	IT Studies Centre
28	Hi-Tex Computer Centre
29	Exor Computer Training Centre

TABELLA B

49. KNEJJES PARROKKJALI TA' GĦAWDEX

1	Parroċċa Għarb
2	Parroċċa San Ġorġ (Victoria)
3	Parroċċa Xagħra
4	Parroċċa Kerċem
5	Parroċċa Munxar
6	Parroċċa tal-Katidral, Victoria
7	Parroċċa Xlendi

TABELLA Ċ

50. KNEJJES PARROKKJALI TA' MALTA

1	Parroċċa Dingli
2	Parroċċa Fgura
3	Parroċċa San Ġiljan
4	Parroċċa San Gejtanu
5	Parroċċa Ħal-Lija
6	Parroċċa Manikata
7	Parroċċa Ħal-Luqa
8	Parroċċa Mellieħa
9	Parroċċa Mgarr
10	Parroċċa Ħaż-Żabbar
11	Parroċċa San Ġwann
12	Parroċċa Santu Wistin, Valletta
13	Parroċċa Qrendi
14	Parroċċa Paola
15	Parroċċa Stella Maris
16	Knisja San Pawl tat-Tarġa
17	Knisja Sant'Antnin, Birkirkara
18	Knisja San Franġisk, Valletta
19	Parroċċa Xgħajra
20	Parroċċa Marsaskala
21	Parroċċa Żejtun
22	Parroċċa San Bastjan, Ħal-Qormi
23	Parroċċa Tarxien
24	Parroċċa Santa Luċija
25	Parroċċa Santa Marija, Birkirkara
26	Parroċċa San Ġużepp, Birkirkara
27	Parroċċa San Girgor, Sliema
28	Parroċċa Ħal-Safi
29	Parroċċa Siġġiewi
30	Parroċċa Żurrieq
31	Parroċċa San Ġorġ, Ħal-Qormi

Noti

Noti

KNPD

Kummissjoni Nazzjonali
Persuni b'Diżabilità

Bugeia Institute
Santa Venera
Telefon: 2278 8555
Fax: 2278 8490
Sms biss: 7978 8555
Emejl: helpdesk@knpd.org

www.knpd.org

ISBN: 978-99909-71-49-1